

Луганський державний
університет внутрішніх
справ імені Е.О. Дідоренка

С. В. Головкін, О. В. Одинцова

Кримінальні правопорушення проти інтересів держави та суспільства:

кваліфікація, криміналістична тактика
та методика розслідування

практикум

Сєвєродонєцьк
2021

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ імені Е. О. ДІДОРЕНКА

С. В. Головкін, О. В. Одинцова

**КРИМІНАЛЬНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ
ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ ТА
СУСПІЛЬСТВА:
кваліфікація, криміналістична
тактика та методика
розслідування**

практикум

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора
Є. О. Письменського*

Сєверодонецьк
2021

УДК 343.3/7:343.98
Г60

Автори:

С. В. Головкін, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка;

О. В. Одинцова, кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри кримінально-правових дисциплін Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.

Рецензенти:

О. О. Дудоров – завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем попередження, припинення та розслідування злочинів територіальними органами Національної поліції України Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України;

О. В. Бочковий – завідувач навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник.

*Рекомендовано до друку вченою радою
Луганського державного університету внутрішніх справ
імені Е. О. Дідоренка
(протокол № 9 від 28 січня 2021 року)*

Головкін С. В., Одинцова О. В.

Г60 Кримінальні правопорушення проти інтересів держави та суспільства: кваліфікація, криміналістична тактика та методика розслідування : практикум / С. В. Головкін, О. В. Одинцова ; за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. О. Письменського. – Сєверодонецьк : ЛДУВС імені Е.О. Дідоренка, 2021. – 150 с.

ISBN 978-617-616-105-9

Практикум містить практичні завдання за кримінальними правопорушеннями проти інтересів держави та суспільства, розроблені на основі судової практики.

Розрахований на здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра за спеціальностями 081 «Право» та 262 «Правоохоронна діяльність»; може бути використаний для самостійної роботи та практичних занять з дисциплін «Кримінальне право», «Кримінально-правова кваліфікація», «Криміналістика» і «Криміналістична методика»

УДК 343.3/7:343.98

ISBN 978-617-616-105-9

© Головкін С.В., Одинцова О.В., 2021
© Луганський державний університет
внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, 2021

ЗМІСТ

Передмова	5
1. Методичні рекомендації щодо розв'язання практичних завдань	8
1.1. Методичні рекомендації щодо розв'язання практичних завдань із кваліфікації кримінальних правопорушень	8
1.2. Методичні рекомендації щодо розв'язання практичних завдань із розслідування кримінальних правопорушень.....	11
2. Зразки розв'язання практичних завдань	19
2.1. Зразки розв'язання практичних завдань із кваліфікації кримінальних правопорушень.....	19
2.2. Зразки розв'язання практичних завдань із розслідування кримінальних правопорушень.....	28
3. Кримінальні правопорушення проти інтересів держави (практичні завдання)	33
3.1. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки	33
3.2. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.....	44

3.3. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)	55
3.4. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.....	64
3.5. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян.....	75
4. Кримінальні правопорушення проти інтересів суспільства (практичні завдання)	87
4.1. Кримінальні правопорушення проти довкілля.....	87
4.2. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.....	96
4.3. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення	108
4.4. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	118
4.5. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.....	128
4.6. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту	139

ПЕРЕДМОВА

З огляду на виклики, які постають перед Україною останніми роками, захист інтересів держави і суспільства є одним із першочергових завдань. Через це вкрай актуальною для закладів вищої освіти, що забезпечують підготовку фахівців юридичного профілю та правоохоронного спрямування, є вимога формування та розвитку прикладних навичок кваліфікації та розслідування кримінально протиправної діяльності в названих сферах.

На думку авторів, до кримінальних правопорушень проти інтересів держави належать кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки (I розділ Особливої частини КК України), у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації (XIV розділ Особливої частини КК України), проти авторитету органів державної влади та місцевого самоврядування (XV розділ Особливої частини КК України), правосуддя (XVIII розділ Особливої частини КК України) і встановленого порядку несення військової служби (XIX розділ Особливої частини КК України).

До кримінальних правопорушень проти інтересів суспільства – кримінальні правопорушення проти довілля (VIII розділ Особливої частини КК України), громадської безпеки (IX розділ Особливої частини КК України), безпеки виробництва (X розділ Особливої частини КК України), безпеки руху та експлуатації транспорту (XI розділ Особливої частини КК України), громадського порядку та моральності (XII роз-

діл Особливої частини КК України), а також у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення (XIII розділ Особливої частини КК України).

Автори розуміють, що такий розподіл носить дещо умовний характер.

Успішна діяльність слідчого, прокурора із розслідування кримінальних правопорушень потребує поєднання вмінь застосовувати норми кримінального права під час здійснення кваліфікації вчиненого із визначенням їх криміналістичної характеристики, побудовою та перевіркою версій, плануванням розслідування, використанням спеціальних знань. У представленому практикумі зроблено спробу врахувати зазначену особливість професійної роботи правника-правоохоронця насамперед у спосіб поєднання на сторінках однієї праці завдань кримінально-правової та криміналістичної спрямованості. Окрім того, автори пропонують здобувачам вищої освіти і завдання комплексного (кримінально-правові й криміналістичні) спрямування.

Навчально-методична праця враховує останні зміни до КК України. В основі розроблених завдань – повідомлення МВС й інших правоохоронних органів України про виявлені кримінальні правопорушення проти інтересів держави та суспільства, а також судова практика (вироки судів першої та апеляційної інстанцій, ухвали апеляційних судів, постанови Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду України) за останні роки (2015–2020). Питання та практичні завдання, що вимагають розв'язання від здобувачів вищої освіти, впливають із фактичних обставин учинення реальних кримінально протиправних діянь.

Чимала кількість завдань містить реальну кримінально-правову оцінку діянь, здійснену офіційними суб'єктами кваліфікації. Розміщені в практикумі QR-коди посилань на зазначені джерела дають змогу здобувачам вищої освіти шви-

ПЕРЕДМОВА

дко отримувати доступ до них, сприяючи формуванню навичок роботи з юридичним текстом і критичному аналізу юридично значущих обставин. Пропоновані методичні рекомендації з розв'язання практичних завдань і зразки розв'язання практичних завдань дають змогу оптимізувати зусилля здобувачів вищої освіти.

Практикум розрахований на здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Право», а також науково-педагогічних працівників, які можуть його використати для підготовки й проведення практичних занять із навчальних дисциплін «Кримінальне право», «Кримінально-правова кваліфікація», «Криміналістика», «Криміналістична методика», «Особливості розслідування окремих видів злочинів».

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

1.1. Методичні рекомендації щодо розв'язання практичних завдань із кваліфікації кримінальних правопорушень

Практичні завдання з кримінального права умовно можна поділити на три групи: а) практичні завдання, які містять посилання на судові рішення; б) практичні завдання, які не містять посилання на судові рішення; в) практичні завдання, які містять посилання на відеоматеріали. Доступ до судових рішень і відеоматеріалів здійснюється за допомогою QR-кодів.

Будь-яке практичне завдання містить стислу фабулу й кілька запитань.

Майже кожне практичне завдання містить запитання (завдання) щодо кримінально-правової оцінки наведеного у фабулі діяння. У практичних завданнях, які не містять посилання на судові рішення, пропонується самостійно встановити тотожність ознак юридичного і фактичного складів кримінальних правопорушень (*«Дайте кримінально-правову оцінку діям певної особи з огляду на наведені у фабулі обставини справи»*). У решти практичних завданнях потрібно проаналізувати результати правової оцінки описаних у них діянь, яку надали інші суб'єкти кримінально-правової кваліфікації (представники сторони обвинувачення, захисту, судді).

У низці запитань корегується певна обставина фабули, а тому запропоновано надати кримінально-правову оцінку

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

дій особи з огляду на ці зміни (приклад запитання для розв'язання: *«Як потрібно кваліфікувати дії Р. за умови, що він вчинив ті ж самі діяння, але з метою не збагатитись, а послабити обороноздатність військової частини?»*).

Відповіді на зазначені запитання мають містити формулу кваліфікації, формулювання підозри (обвинувачення), а також обґрунтування здійсненої кваліфікації. В основу обґрунтування формули кваліфікації та формулювання підозри (обвинувачення) має бути покладено встановлення відповідності фактичних ознак суспільно небезпечного діяння, описаного в завданні, ознакам юридичного складу кримінального правопорушення, передбаченого конкретною статтею Особливої частини КК України (за ознаками об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта та суб'єктивної сторони).

З огляду на конструкції складу кримінального правопорушення потрібно визначити момент його закінчення, а в разі незакінченого кримінального правопорушення – стадію його вчинення. Якщо встановлено кваліфікуючі ознаки, треба розкрити їх зміст. За сукупності кримінальних правопорушень, у разі вчинення самостійних кримінальних правопорушень декількома особами, кваліфікації підлягає кожне з кримінальних правопорушень.

Під час кримінально-правової кваліфікації діянь, учинених у співучасті, у формулі кваліфікації потрібно обов'язково послатися на відповідні частини ст. 27 КК України, керуючись ст. 29 КК України, а в формулюванні підозри (обвинувачення) – відповідним чином зазначити належний вид співучасників. Під час кваліфікації незакінченого кримінального правопорушення у формулі кваліфікації треба послатися на ч. 1 ст. 14 КК України (у разі готування) або на ч. 2 ст. 15 КК України (у разі закінченого замаху), або на ч. 3 ст. 15 КК України (у разі незакінченого замаху). У формулюванні підозри (обвинувачення) має бути відображена стадія кримінального правопорушення.

Відповідь на кожне запитання має бути обґрунтованою із зазначенням належних додаткових підстав кримінально-правової кваліфікації. Такими підставами можуть бути: Конституція України й галузеве законодавство, окремі рішення Конституційного Суду України й рішення Європейського Суду з прав людини, правові позиції Верховного Суду, постанови Пленуму Верховного Суду України, доктринальні положення кримінального права, інші кримінально-правові норми (якщо на них безпосередньо вказує відсылна диспозиція або в них роз'яснюється зміст понять, які використовуються в «основній» нормі). У разі застосування бланкетних кримінально-правових норм треба зазначити конкретні норми галузевого законодавства, порушення яких є тією чи іншою ознакою складу кримінального правопорушення, або ті норми галузевого законодавства, що визначають ознаки спеціального суб'єкта.

Одними з найпоширеніших у практикумі є запитання щодо відмежування кримінального правопорушення, відтвореного у фабулі, від суміжних складів кримінального чи адміністративного правопорушення або групи кримінальних правопорушень. Відповідь на них також має містити повний перелік конкретних ознак того чи іншого елемента складу кримінального / адміністративного правопорушення, за якими їх треба розмежувати.

Деякі запитання стосуються загальних правил кваліфікації, зокрема правил кваліфікації множинності кримінальних правопорушень, кримінальних правопорушень зі спеціальним суб'єктом або вчинених у співучасті, а також підстав застосування положень щодо малозначності діянь (ч. 2 ст. 11 КК України). Отже, у відповідях має бути продемонстроване застосування необхідного правила кваліфікації, що стосується конкретної ситуації, викладеної у фабулі.

У деяких практичних завданнях траплятимуться запитання, що дещо виходять за межі описаної в умовах завдання ситуації. Скажімо, пропонується роз'яснити зміст певної

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

ознаки основного чи кваліфікованого складу (наприклад, з огляду на аналізований факт зникнення у військовій частині майна ставиться запитання щодо роз'яснення змісту передбаченої ч. 2 ст. 410 КК України ознаки «військова службова особа із зловживанням службовим становищем») або порівняння редакції статті щодо змісту певної ознаки (до прикладу, пропонується порівняти редакції ст. 246 КК України від 06 вересня 2018 року й 25 квітня 2019 року в частині визначення ознаки «істотна шкода»).

1.2. Методичні рекомендації щодо розв'язання практичних завдань із розслідування кримінальних правопорушень

Практичні завдання з розслідування кримінальних правопорушень містять фабулу, згідно з якою пропонується вирішення завдань різнопланової спрямованості: 1) визначення елементів криміналістичної характеристики, які мають значення для розслідування зазначеного в фабулі кримінального правопорушення; 2) визначення обставин, що підлягають установленню під час розслідування, а також джерел і способів їх отримання; 3) визначення типових слідчих ситуацій початкового етапу розслідування та алгоритмів слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій залежно від слідчої ситуації; 4) складання плану розслідування; 5) визначення форм протидії розслідуванню та основних методів їх подолання; 6) визначення першочергових слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, які потрібно провести, процесуальних і тактичних особливостей їх проведення; 7) визначення видів слідчого огляду, які доцільно провести, тактичних особливостей проведення кожного виду слідчого огляду; 8) визначення судових експертиз, які потрібно призначити під час розслідування, формулювання питань, що

треба поставити на вирішення відповідних судових експертиз. Складові елементи зазначених завдань є взаємопов'язаними частинами й сукупно утворюють типову структуру окремої криміналістичної методики.

Вирішення практичних завдань, пов'язаних із визначенням елементів криміналістичної характеристики, що мають значення для розслідування зазначеного в фабулі кримінального правопорушення, має базуватися на теоретичних засадах поняття криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень як системи відомостей (інформації) про криміналістично значущі ознаки кримінальних правопорушень певного виду (роду, групи), що відображає закономірні зв'язки між ними й слугує побудові та перевірці слідчих версій у розслідуванні кримінальних правопорушень. Ця характеристика є своєрідною інформаційною базою, набором відомостей про певний вид кримінальних правопорушень. Структура криміналістичної характеристики передбачає наявність певних елементів. Основні елементи представлено в таблиці до практичного завдання, яку треба заповнити під час його вирішення. Не всі наведені в таблиці елементи працюють однаково в різних видах кримінальних правопорушень. Одні з них набувають вирішального значення, інші, навпаки, відходять на другий план або навіть відсутні.

Вирішення практичних завдань, пов'язаних із визначенням обставин, що підлягають установленню під час розслідування зазначеного у фабулі кримінального правопорушення та джерел і способів їх отримання, має базуватися на положеннях ст. 91 КПК України «Обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні», у якій зазначено, що в кримінальному провадженні підлягають доказуванню: 1) подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення); 2) винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета вчинення кримінального правопорушення; 3) вид і розмір

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розмір процесуальних витрат; 4) обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу обвинуваченого, обтяжують чи пом'якшують покарання, які унеможливають кримінальну відповідальність або є підставою закриття кримінального провадження; 5) обставини, що є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання; 6) обставини, які підтверджують, що гроші, цінності та інше майно, які підлягають спеціальній конфіскації, одержані внаслідок учинення кримінального правопорушення та/або є доходами від такого майна, або призначалися (використовувалися) для схилення особи до вчинення кримінального правопорушення, фінансування та/або матеріального забезпечення кримінального правопорушення чи винагороди за його вчинення, або є предметом кримінального правопорушення, зокрема пов'язаного з їх незаконним обігом, або підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення; 7) обставини, що є підставою для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Вирішення завдання щодо визначення джерел і способів отримання інформації про обставини, які підлягають доказуванню в кримінальному провадженні, має базуватися на положеннях ч. 2 ст. 93 КПК України «Збирання доказів», де зазначено, що сторона обвинувачення здійснює збирання доказів у спосіб проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, службових і фізичних осіб речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій та актів перевірок, проведення інших процесуальних дій, передбачених КПК України.

Вирішення практичних завдань, пов'язаних із визначенням типових слідчих ситуацій початкового етапу розслідування зазначеного у фабулі кримінального правопорушення та алгоритмів слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій залежно від слідчої ситуації, має базуватися на таких теоретичних засадах: 1) поняття слідчої ситуації як сукупності умов, у яких на цей момент здійснюється розслідування, тобто обстановка, у якій відбувається процес доказування та яка визначається наявністю (відсутністю) належних фактичних даних, що зумовлюють систему безпосередніх завдань і напрямів діяльності слідчого; 2) поняття етапу розслідування як певного періоду досудового розслідування, який характеризується відповідно до стану та інформаційної бази розслідування специфічними стратегічними і тактичними завданнями й засобами їх вирішення. У ситуації вчинення кримінального правопорушення невідомою особою основною метою початкового етапу розслідування є пошук і виявлення особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення. Завдання цього етапу: 1) з'ясування та оцінка вихідної слідчої ситуації для визначення напрямку розслідування; 2) перевірка початкової інформації щодо події кримінального правопорушення; 3) пошук, виявлення та фіксація доказової інформації та її джерел щодо сутності, основних обставин кримінального правопорушення, особи потерпілого й особи, яка вчинила кримінально протиправне діяння; 4) планування та проведення слідчих (розшукових) дій і тактичних операцій для реалізації вказаних завдань. До типових слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування належать огляд місця події, допити потерпілих і свідків, призначення деяких видів експертиз. Алгоритм проведення слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій залежить від характеристики слідчої ситуації початкового етапу розслідування кримінального правопорушення.

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Вирішення практичних завдань, пов'язаних зі складанням плану розслідування зазначеного у фабулі кримінального правопорушення, має базуватися на теоретичних засадах: 1) планування розслідування як розумової діяльності особи, яка провадить розслідування, спрямована на визначення завдань, що виникають під час цього розслідування та відшукування конкретних способів їх вирішення, результати якого зазвичай відображаються в письмових планах розслідування; 2) криміналістичної версії як обґрунтованого припущення, що стосується сутності розслідуваної події або окремих фактів, що мають значення для її розслідування, які пояснюють їх походження, зміст і зв'язок між цими фактами. Під час виконання зазначених практичних завдань пропонується скласти план розслідування зазначеного у фабулі кримінального правопорушення за наведеною схемою, де, зокрема, потрібно висунути та обґрунтувати слідчі версії, визначити питання та обставини, загальні для всіх версій та для кожної версії окремо, визначити слідчі (розшукові) та інші дії, які треба провести для перевірки висунутих версій.

Вирішення практичних завдань, пов'язаних із визначенням форм протидії розслідуванню зазначеного у фабулі кримінального правопорушення та основних методів їх подолання, має базуватися на теоретичних засадах поняття протидії розслідуванню як навмисної діяльності зацікавлених осіб, спрямованої на перешкоджання розкриттю та розслідуванню кримінальних правопорушень за допомогою створення перешкод на шляху встановлення істини в кримінальному провадженні. До основних форм протидії розслідуванню належать: приховування кримінальних правопорушень; корупційні механізми протидії розслідуванню; використання засобів масової інформації з кримінально протиправною метою; повідомлення неправдивих показань; фальсифікація доказів; застосування погроз і фізичного насильства до учасників кримінального процесу. До основних мето-

дів подолання протидії розслідуванню кримінальних правопорушень належать: установлення певних правил дотримання слідчої таємниці; нейтралізація причин можливого виникнення слідчих помилок (кадрових, методичних, організаційних, процесуальних, психологічних); подолання лжесвідчень і викриття неправдивих показань; гарантування безпеки учасників кримінального провадження.

Вирішення практичних завдань, пов'язаних із визначенням першочергових слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, які потрібно провести, процесуальних і тактичних особливостей їх проведення під час розслідування зазначеного у фабулі кримінального правопорушення, має ґрунтуватися на: 1) теоретичних засадах поняття слідчих (розшукових) дій як дій, спрямованих на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні; 2) вимогах до проведення слідчих (розшукових) дій, закріплених у ст. 223 КПК України, а також положенням інших статей КПК України, які регламентують процесуальний порядок проведення окремих слідчих (розшукових) дій (ст. 224–245 КПК України); 3) етапності проведення слідчих (розшукових) дій. Скажімо, розв'язуючи завдання, пов'язане з визначенням тактичних особливостей проведення слідчих (розшукових) дій, треба розглядати дії слідчого на підготовчому, робочому й заключному етапах. Зокрема, на підготовчому етапі з'ясовують і формулюють завдання слідчої (розшукової) дії, вирішують питання, пов'язані з місцем, часом її проведення; учасниками; потребою використання технічних засобів фіксування; межами використання оперативних можливостей, допомоги спеціалістів; збором інформації про об'єкт тактичного впливу; підбором необхідних матеріалів кримінального провадження. На робочому етапі слідчої (розшукової) дії реалізується передбачений план і вирішуються ті завдання, які поставив перед собою слідчий. На цьому етапі активно застосовуються тактичні прийоми залежно від слідчої ситуації, що складається

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

під час проведення конкретної слідчої (розшукової) дії. Заключний етап слідчої (розшукової) дії призначений для максимального повної та правильної фіксації її перебігу й результатів. Формами фіксації криміналістично значущої інформації традиційно є вербальна, наочно-образна, графічна й предметна.

Вирішення практичних завдань, пов'язаних із визначенням видів слідчого огляду, які доцільно провести під час розслідування зазначеного у фабулі кримінального правопорушення, тактичних особливостей проведення кожного виду слідчого огляду, має базуватися на: 1) теоретичних засадах поняття слідчого огляду як слідчої (розшукової) дії, під час якої слідчий за допомогою своїх органів чуття безпосередньо сприймає, вивчає, фіксує стан і властивості матеріальних об'єктів для отримання фактичних даних, що мають значення для розслідування кримінальних правопорушень; 2) класифікації видів слідчого огляду залежно від об'єкта огляду місця події; огляду місцевості; огляду приміщень; огляду речей; огляду документів; огляду трупа; огляду трупа, пов'язаний з ексгумацією; освідування особи. Кожен із видів слідчого огляду має специфічні особливості, що визначають процесуальний порядок і тактичні особливості його проведення, а тому під час вирішення практичного завдання потрібно їх визначити й охарактеризувати.

Вирішення практичних завдань, пов'язаних із визначенням судових експертиз, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного у фабулі кримінального правопорушення, формулювання питань, які треба поставити на вирішення відповідних судових експертиз, має ґрунтуватися на: 1) теоретичних засадах поняття судової експертизи як дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів для надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду; 2) класифікації судових експертиз; 3) системі

С. В. Головкін, О. В. Одинцова
Крим. правопоруш. проти інтересів держави та суспільства:
кваліф., крим. тактика та методика розслід. : практикум

судово-експертних установ України. Під час вирішення зазначених практичних завдань рекомендовано, серед іншого, користуватись Інструкцією про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій із питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженою Наказом Міністерства юстиції України від 08 жовтня 1998 року № 53/5.

2. ЗРАЗКИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

2.1. Зразки розв'язання практичних завдань із кваліфікації кримінальних правопорушень

Пропонуються до розгляду приклади практичних завдань, а також можливі варіанти їх розв'язання.

1. Ознайомтесь із вироком Дарницького районного суду м. Київ від 14 листопада 2018 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Вирок Дарницького районного суду м. Київ від 14 листопада 2018 року

Стисла фабула. 22 червня 2017 року, йдучи тротуаром поблизу супермаркету «АТБ», В. знайшов виготовлений саморобним способом каскет, який належить до холодної зброї ударно-дробильної дії. Він поклав каскет у ліву кишеню шортів, у які був одягнений. Того ж дня В. затримали працівники поліції, які вилучили в нього вказану холодну зброю.

Дарницький районний суд м. Київ засудив В. за ч. 2 ст. 263 КК України за носіння каскета без передбаченого законом дозволу. Проте захисник В. подав апеляційну скаргу, у

якій просив скасувати вказаний вирок і закрити провадження з обвинувачення В. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 263 КК України, на підставі п. 2 ч. 1 ст. 284 КПК України (через відсутність у діянні В. складу кримінального правопорушення).

Свої вимоги захисник мотивував тим, що ч. 2 ст. 263 КК є бланкетною та відсилає до закону, яким встановлено дозвільний характер цивільного обігу холодної зброї. Проте такого закону в Україні немає з 2007 року. З огляду на це в діянні В. відсутній об'єкт кримінального правопорушення, що унеможлиблює в його діях склад кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 263 КК України.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 2 ст. 263 КК України? Чи можна погодитися з аргументами, які виклав захисник В. в апеляційній скарзі?

Як треба кваліфікувати дії В. за умови, що кастет він не знайшов, а таємно викрав із кишені іншої особи?

Можливий варіант розв'язання практичного завдання.

Орієнтовна відповідь на перше запитання.

Правову оцінку діяння В., яку надав суд першої інстанції за ч. 2 ст. 263 КК України (за ознаками носіння холодної зброї без передбаченого законом дозволу), можна вважати правильною.

Об'єктом незаконного поводження з холодною зброєю є громадська безпека щодо забезпечення суспільства від порушення правил обігу холодної зброї. *Предметом* зазначеного кримінального правопорушення є холодна зброя, тобто предмети, що відповідають стандартним зразкам або історично виробленим типам зброї, чи інші предмети, що справляють колючий, колючо-ріжучий, рубаючий, роздроблюючий або

ударний ефект, конструктивно призначені для ураження живої цілі за допомогою м'язової сили людини або дії механічного пристрою (п. 8 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» (далі – Постанова) від 26 квітня 2002 року № 3. До холодної зброї належить і кастет. Зброя може бути як саморобною, так і виготовленою промисловим способом (п. 3 Постанови). Як зазначено у вироку суду, відповідно до висновку експерта вилучений у В. під час огляду місця події предмет є кастетом і належить до холодної зброї ударно-дробильної дії, виготовлений саморобним способом.

Об'єктивна сторона. Кримінальний кодекс України передбачає кримінальну відповідальність лише за носіння, виготовлення, ремонт і збут холодної зброї (ч. 2 ст. 263 КК України).

Відповідно до абз. 2 п. 11 Постанови незаконне носіння холодної зброї є умисними, учиненими без передбаченого законом дозволу діями з їх переміщення, транспортування особою безпосередньо при собі (у руках, одязі, сумці, спеціальному футлярі, транспортному засобі тощо).

Незаконне придбання вогнепальної зброї – це умисні дії, пов'язані з їх набуттям (за винятком викрадення, привласнення, вимагання або заволодіння в спосіб шахрайства чи зловживання службовим становищем) усупереч передбаченому законом порядку в результаті купівлі, обміну, привласнення знайденого, одержання як подарунок, на відшкодування боргу тощо (п. 12 Постанови).

Усі дії, передбачені ч. 2 ст. 263 КК України, мають здійснюватися «без передбаченого законом дозволу». В Україні немає закону, який регламентував би правовий режим обігу зброї. У п. 2 Постанови зазначається, що під час вирішення питання, чи є незаконними носіння, виготовлення, ремонт або збут холодної зброї, суди мають керуватися Положенням про

дозвільну систему (затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 576) й Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної та охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів (затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622) та іншими нормативними актами.

Окрім того, Велика Палата Верховного Суду у своїй постанові від 03 липня 2019 року (справа № 288/1158/16-к) також указує, що «передбаченим законом дозволом» на поводження зі зброєю треба вважати дозвіл, що може бути встановлений будь-яким нормативно-правовим актом, зокрема й підзаконним. Зазначені Положення та Інструкція, зміст яких не суперечить Конституції України та іншим нормативно-правовим актам вищого рівня, у контексті застосування ст. 263 КК України охоплюються поняттям «закон». Вимоги, що в них містяться, доповнюють зазначену кримінально-правову заборону детальною регламентацією підстав і процедури одержання дозволу, тобто встановлюють спеціальні критерії його законності. Отже, зазначені підзаконні нормативно-правові акти конкретизують зміст відповідних положень КК, проте не підміняють їх як підставу кримінальної відповідальності. На цій підставі не можна погодитись із аргументами, що виклав захисник В. у своїй апеляційній скарзі щодо відсутності в діянні В. об'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 263 КК України, через відсутність закону, який регулював би законний обіг зброї в Україні.

Як прослідковується з вироку суду, В. без передбаченого законом дозволу придбав кастет у спосіб привласнення знайденого й носив його при собі в кишені шортів, у які був

2. ЗРАЗКИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

одягнений, поки його не затримали працівники поліції. Оскільки придбання холодної зброї не тягне кримінальної відповідальності, то В. може бути інкриміновано лише носіння холодної зброї без передбаченого законом дозволу.

Кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 263 КК України, визнається закінченим із моменту вчинення хоча б однієї з указаних у диспозиції дій.

Суб'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 263 КК України, – загальний, його *суб'єктивна сторона* характеризується умисною формою вини. Як можна встановити з наведених у фабулі обставин, не виникає сумнівів, що В. був осудною особою старше 16 років, а кастет носив, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій.

Отже, у діях В. міститься склад кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 263 КК України, а саме: носіння холодної зброї без передбаченого законом дозволу.

Орієнтовна відповідь на друге запитання.

Якщо В. не знайшов, а таємно викрав кастет із кишені іншої особи, то такі його дії підлягають самостійній кримінально-правовій оцінці.

Кримінальна відповідальність за викрадення саме холодної зброї не передбачена жодною нормою Особливої частини КК України. Не можна розглядати холодну зброю і як предмет кримінальних правопорушень проти власності, передбачених розділом VI Особливої частини КК України, оскільки цьому виду зброї властиві не всі специфічні ознаки майна фізичного, економічного та юридичного характеру. Це речі, що можуть бути вилучені з володіння законного власника або пошкоджені чи знищені (наявна фізична ознака). Вони повністю створюються працею людини та мають мінову вартість (наявна економічна ознака). Але Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної та хо-

лодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, і зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів (затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622) установлює спеціальний порядок набуття у власність холодної зброї громадянами. А отже, холодна зброя не наділена юридичною ознакою майна.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою та дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фабула. В. підшукав страхувальне спорядження та спільно з невстановленими під час досудового розслідування учасниками батальйону «Призрак» незаконного збройного формування «Луганська народна республіка» (матеріали стосовно них виділено в окреме кримінальне провадження) на автомобілі «УАЗ» привіз, розвантажив і закріпив ящики з вибуховими речовинами тротил та амоніт під опорні балки мосту через р. Сіверський Донець сполученням м. Лисичанськ – м. Сєверодонецьк поблизу залізничного вокзалу «Лисичанськ». Цей міст є об'єктом важливого народногосподарського й оборонного значення. Указані дії В. сприяли тому, що в липні 2014 року невстановлені особи змогли здійснити підрив саморобного вибухового пристрою, пошкодивши в такий спосіб згаданий міст. У результаті на тривалий час було дестабілізовано автотранспортне сполучення в регіоні.

Дайте кримінально-правову оцінку діям В. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень і за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях В.?

Можливий варіант розв'язання практичного завдання.

Орієнтовна відповідь на перше запитання.

У діях В. можна встановити ознаки кримінального правопорушення, передбаченого ст. 113 КК України (диверсія).

Основний безпосередній об'єкт диверсії – національна безпека в економічній, екологічній та військовій сферах відповідно до спрямованості конкретного акту диверсії.

Як додатковий об'єкт, який є альтернативним і має різний зміст у різних формах цього злочину, може виступати життя, здоров'я особи, власність, довкілля.

Як убачається із зазначених у фабулі обставин справи, В. був одним зі співучасників підризу мосту через р. Сіверський Донець сполученням м. Лисичанськ – м. Сєверодонецьк поблизу залізничного вокзалу «Лисичанськ». Оскільки міст був об'єктом важливого народногосподарського й оборонного значення, то є підстави стверджувати, що *основним безпосереднім об'єктом* кримінального правопорушення, учиненого В., є національна безпека в економічній та військовій сферах. *Додатковим обов'язковим об'єктом* цього кримінального правопорушення є власність.

Предмет диверсії утворюють, зокрема, об'єкти, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, від роботи яких залежить життєдіяльність певних регіонів чи інших великих територій, належне функціонування певних галузей економіки, структур державного управління. Отже, наявні всі підстави розглядати міст через р. Сіверський Донець сполученням м. Лисичанськ – м. Сєверодонецьк як предмет диверсії.

Однією з форм об'єктивної сторони диверсії є вчинення суспільно небезпечних дій (зокрема вибухів і підпалів), спрямованих на руйнування або пошкодження об'єктів, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення.

Як убачається із зазначених у фабулі обставин справи, В. спільно з невстановленими під час досудового розслідування учасниками батальйону «Призрак» незаконного збройного формування «Луганська народна республіка» привіз на автомобілі «УАЗ» ящики з вибуховими речовинами тротил та амоніт до мосту коло залізничного вокзалу «Лисичанськ», розвантажив їх і закріпив під опорні балки мосту. Надалі, у липні 2014 року невстановлені особи змогли здійснити підриг саморобного вибухового пристрою, що містив привезені В. вибухові речовини. Отже, В. діяв як співвиконавець диверсії, а тому його дії треба кваліфікувати за відповідною статтею Особливої частини КК України без посилання на ст. 27 КК України.

Диверсія є *закінченою* з моменту вчинення вибуху, підпалу, затоплення, обвалу чи інших дій відповідної спрямованості незалежно від того, чи фактично настали ті або інші наслідки. Наявність і тяжкість фактичних наслідків у вигляді загибелі людей, заподіяння шкоди їхньому здоров'ю, зруйнування або пошкодження певних об'єктів, радіоактивного забруднення, масового отруєння, епідемій, епізоотій чи епіфітотій суд ураховує під час призначення покарання. Отже, підриг зазначеного у фабулі мосту є закінченим кримінальним правопорушенням.

Суб'єктом злочину є осудна особа, якій виповнилося 14 років. *Суб'єктивна сторона* диверсії характеризується виною у вигляді прямого умислу й спеціальною *метою*. Характерною ознакою диверсії є те, що вчинення зазначених вище дій не є самоціллю, а використовується винним як засіб досягнення його головної мети – ослаблення держави. Указана мета означає наявність прагнення послабити економічний, науково-технічний, військовий потенціал держави тощо. До того ж не обов'язково, щоб винний намагався суттєво ослабити державу (повалити, підірвати її), досить його бажання хоча б певним способом вплинути на ту чи іншу складову її потенціалу. Склад злочину побудований як формальний, а

2. ЗРАЗКИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

тому на перше місце виходить не фактичний результат (ослаблення держави чи принаймні реальна загроза такого ослаблення), а саме вороже ставлення особи до держави.

Як можна зрозуміти із фабули, В. був осудною особою старше 14 років, діяв умисно, усвідомлював, що його дії з перевезення, розвантаження вибухових речовин, закріплення їх на балках мосту спрямовані на підрив мосту, а звідси – й на ослаблення держави.

Для обґрунтування відповіді на поставлене запитання використовувалися положення кримінально-правової доктрини (Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка; А. М. Бойко, О. О. Дудоров, К. П. Задоя та ін. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. С. 341–343).

Орієнтовна відповідь на друге запитання.

Диверсію треба відмежовувати від інших кримінальних правопорушень проти життя, довкілля, власності, безпеки руху тощо передусім за ознакою спеціальної мети (ослаблення держави). Її відмежування від таких суміжних умисних кримінальних правопорушень, у яких об'єктивна сторона, суб'єкт, форма вини є аналогічною:

а) умисне вбивство двох чи більше осіб або вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб (п. п. 1, 5 ч. 2 ст. 115 КК України);

б) терористичний акт (ст. 258 КК України);

г) умисне знищення або пошкодження майна, учинене шляхом підпалу, вибуху чи іншим загальнонебезпечним способом (ч. 2 ст. 194 КК України).

Диверсія характеризується умисним ставленням до наслідків, що можуть виразитись у вигляді загибелі людей, заподіяння шкоди їхньому здоров'ю, зруйнування або пошкодження певних об'єктів, радіоактивного забруднення, масового отруєння, епідемії, епізоотії чи епіфітотії. Отже, за формою вини це кримінальне правопорушення відмежовується

від низки кримінальних правопорушень, що охоплюють зазначені наслідки, але характеризуються необережним ставленням до їх настання (наприклад, від пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів (ст. 277 КК України)).

Для обґрунтування відповіді на поставлене запитання використовувалися положення кримінально-правової доктрини (Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка; А. М. Бойко, О. О. Дудоров, К. П. Задоя та ін. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. С. 343, 918).

2.2. Зразки розв'язання практичних завдань із розслідування кримінальних правопорушень

Пропонуються до розгляду наведені нижче приклади практичних завдань, а також можливі варіанти їх розв'язання.

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 14 травня 2020 року приблизно о 08 год 00 хв до Северодонецького ВП ГУНП у Луганській області звернувся громадянин А., який повідомив про викрадення в нього автомобіля «TOYOTA-COROLLA». Під час допиту А. пояснив, що 13 травня 2020 року приблизно о 20 год 00 хв він разом зі своїми знайомими Б. та В. на зазначеному автомобілі приїхав до себе додому за адресою: вул. Озерна, буд. 5, с. Сиротине. Поставивши автомобіль у гараж, який знаходиться на подвір'ї, він і знайомі Б. та В. разом зайшли в дім та святкували день народження А., уживаючи при цьому алкогольні напої. Приблизно о 23 год 30 хв А. пішов спати, а Б. та В. ще продовжували святкувати. Прокинувшись зранку, А. вийшов на подвір'я та побачив, що ворота гаража відчинені, автомобіль у гаражі відсутній, а Б. та В. в домі не було.

2. ЗРАЗКИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Визначте учасників слідчо-оперативної групи під час огляду місця події за зазначеним фактом й охарактеризуйте обов'язки слідчого та інспектора-криміналіста.

Які способи та форми фіксації криміналістично значущої інформації потрібно застосувати?

Можливий варіант розв'язання практичного завдання.

Орієнтовна відповідь на перше запитання.

Учасниками слідчо-оперативної групи є: слідчий (старший СОГ), працівник оперативного підрозділу, інспектор-криміналіст (технік-криміналіст), за потреби, кінолог зі службовим собакою, дільничні офіцери поліції, поліцейські патрульної поліції, поняті. Слідчий на місці події: керує діями інших членів СОГ і відповідає за якість проведення огляду місця події; фіксує відомості щодо обставин учинення кримінального правопорушення; вилучає речі й документи, що мають значення для кримінального провадження, та речі, вилучені з обігу, зокрема й матеріальні об'єкти, придатні для з'ясування обставин, що підлягають доказуванню, забезпечує в установленому порядку їх належне зберігання для дальшого направлення для проведення судової експертизи; має право заборонити будь-якій особі перебувати на місці огляду або залишати його до закінчення огляду та вчиняти будь-які дії, що заважають проведенню огляду; за наявності підстав інформує уповноваженого працівника чергової частини про залучення додаткових сил і засобів для фіксування всіх обставин учиненого кримінального правопорушення; за необхідності після початку кримінального провадження допитує про обставини вчиненого кримінального правопорушення заявника, потерпілого, свідків та інших учасників кримінального провадження; надає письмові доручення працівникам оперативних підрозділів про проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні.

Інспектор-криміналіст на місці події: надає консультації слідчому з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок; із використанням спеціальних знань і навичок, науково-технічних засобів і спеціального обладнання проводить вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складає плани і схеми, виготовляє графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей; виявляє, фіксує, здійснює вилучення та пакування матеріальних об'єктів, які несуть на собі слідову інформацію вчиненого правопорушення; проводить експрес-аналіз за зовнішніми характеристиками вилучених об'єктів (без надання письмового висновку), звертає увагу слідчого на фактичні дані, що мають значення для розслідування обставин кримінального правопорушення; відповідає за якісну фіксацію всієї слідової інформації, повноту відображених про це даних у протоколі огляду та схемі (плані) до нього.

Орієнтовна відповідь на друге запитання.

Під час огляду місця події за зазначеним фактом можливо і треба застосувати: вербальну форму фіксації (скласти протокол огляду місця події), наочно-образну форму (провести фотозйомку місця події, виготовити фототаблицю), графічну форму (накреслити схему місця події), предметну (виготовити зліпок сліду зламу з дверей або вилучити частину зі слідом).

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 18 червня 2019 року приблизно о 08 год 05 хв до Северодонецького ВП ГУНП в Луганській області надійшло повідомлення про те, що на перехресті вул. Донецької та проспекту Хіміків м. Северодонецьк Луганської області автомобіль «MAZDA-6» синього кольору здійснив наїзд на велосипедиста.

2. ЗРАЗКИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

На місці події знаходились учасники ДТП; під час огляду виявлено пошкоджений велосипед, автомобіль «MAZDA-6», сліди гальмування на проїжджій частині.

Визначте судові експертизи, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення.

Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення відповідних судових експертиз.

Можливий варіант розв'язання практичного завдання.

1. Експертиза слідів транспортних засобів

Питання, які потрібно поставити на вирішення експертизи слідів транспортних засобів:

- яким колесом транспортного засобу залишені сліди (правим, лівим, переднім, заднім)?
- якою моделлю шини залишені сліди?
- чи проводився відновлювальний ремонт покришки шини транспортного засобу, слід якої виявлений на місці події та наданий для дослідження?
- чи є на велосипеді, а також одязі потерпілого сліди транспортного засобу?
- яка послідовність утворення пошкоджень на транспортному засобі?
- який механізм утворення слідів на транспортному засобі?
- яке взаємне розташування транспортного засобу і велосипедиста в момент наїзду?

2. Автотехнічна експертиза

Питання, які потрібно поставити на вирішення автотехнічної експертизи:

- чи є в досліджуваному ТЗ несправності, які могли бути технічною причиною виникнення ДТП?

– якщо є в досліджуваному ТЗ несправності, то коли відносно моменту ДТП (її настання чи в процесі її розвитку) вони виникли?

– чи мав водій можливість виявити несправність до моменту ДТП?

– чи мав водій технічну можливість запобігти пригоді за наявності несправності?

– якою була швидкість ТЗ у різні моменти розвитку ДТП?

– яка була швидкість ТЗ із урахуванням пошкоджень, які він отримав під час наїзду?

– яка максимально припустима швидкість ТЗ за умови наявної видимості дороги?

– як мав діяти водій у такій дорожній обстановці згідно з технічними вимогами Правил дорожнього руху?

– чи мав водій технічну можливість запобігти наїзду з моменту виникнення небезпеки для руху або з моменту виявлення велосипедиста?

3. Транспортно-трасологічна експертиза

Питання, які потрібно поставити на вирішення транспортно-трасологічної експертизи:

– чи залишені сліди гальмування шинами досліджуваного ТЗ?

– яким було взаємне розташування транспортного засобу та велосипеда під час наїзду?

– на якій ділянці дороги стався наїзд на велосипедиста?

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

3.1. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки.

3.1.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки

1. Ознайомтесь із вироком Київського районного суду м. Полтава від 02 червня 2020 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Вирок Київського районного суду м. Полтава від 02 червня 2020 року

Стисла фабула. Протягом 2019–2020 років Б. здійснював запуски належного йому малого безпілотного літального апарату (квадрокоптера) у напрямку військової частини А3384 Збройних сил України, що призводило до неможливості виконання вильотів підрозділами армійської авіації (з-поміж іншого, вильотів для виконання бойових завдань у районі проведення Операції об'єднаних сил на території Донецької та Луганської областей), оскільки порушення повітряного простору безпілотним літальним апаратом є загрозою безпеці польотів, а ухилення

від можливого зіткнення з літальним апаратом призвело б до зміни виконання заданої вправи та профілю польоту.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 1 ст. 114-1 КУпАП?

Роз'ясніть зміст такої ознаки кримінального правопорушення, передбаченої ч. 2 ст. 114-1 КК України, як «тяжкі наслідки». Чи є підстави визнати неможливість виконання вильотів підрозділами армійської авіації тяжкими наслідками?

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фавула. На початку 2016 року громадянин України М. збирав відомості військового характеру з обмеженим доступом щодо переміщення та місць дислокації підрозділів Збройних сил України в одному з районів Луганської області, кількості й видів їх озброєння, а також характеристик фортифікаційних споруд. Здійснюючи заходи конспірації, зазначену інформацію він передавав за допомогою засобів мобільного зв'язку представникові спеціальної служби Російської Федерації С., який сприяв діяльності так званої «Луганської народної республіки».

Дайте кримінально-правову оцінку діям М. з огляду на викладені у фавулі обставини справи.

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки й за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях М.?

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фавула. На початку вересня 2017 року Б. на так званій «стіні» (публічній дошці оголошень, вільно доступній необмеженому колу користувачів) створеного ним акаунта в

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

соціальної мережі «ВКонтакте» здійснив репост запису користувачки С., який вона розмістила на «стіні» свого акаунта за три тижні до цього. Запис містив заклики до вчинення умисних дій, які суперечать положенням ст. ст. 1, 2, 17, 73, 85, 132 Конституції України, направлених на зміну меж території та державного кордону України щодо порушення порядку, установленого Конституцією України. Запис був доступний для всіх користувачів указаної соціальної мережі, які відвідували сторінку Б., та автоматично надійшов як сповіщення всім користувачам соціальної мережі «ВКонтакте», які були додані до розділів «Друзі» та «Підписники» вказаного акаунта.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Б. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень і за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях Б.?

3.1.2. Розслідування кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. У листопаді–грудні 2018 року А. з ідеологічних мотивів розповсюдив у мережі «Інтернет» матеріали антиукраїнського характеру, що містять заклики до вчинення дій, спрямованих на насильницьку зміну й повалення державної влади України в непередбачений Конституцією України спосіб. А., використовуючи наявну в його розпорядженні особисту сторінку з акаунтом «А» в соціальної мережі «Facebook», доступну для огляду необмеженому колу користувачів згаданої соціальної мережі, систематично, з ідеологічних мотивів, розміщував на ній інформацію сепаратистського й антидержавного характеру з метою дестабілізації со-

ціально-політичної обстановки в регіоні, розпалення ворожечі до української нації та повалення державної влади в Україні.

Визначте судові експертизи, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення.

Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення відповідних судових експертиз.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. У травні 2014 року А., перебуваючи на території с. Старогнатівка Волноваського р-ну Донецької обл., скоїв дії, спрямовані на зміну меж території та державного кордону України на порушення порядку, установленого Конституцією України, які полягали в проведенні на території вказаного населеного пункту так званого «загального обласного референдуму» із вирішення серед місцевого населення питання про підтримку «Акта про проголошення державної самостійності «Донецької народної республіки» й створення на території Донецької області, усупереч Конституції України, іншого державного утворення – «Донецька народна республіка» у межах, визначених Конституцією України як територія Донецької області держави України.

Визначте обставини, що підлягають установленню під час розслідування вказаного кримінального правопорушення, зазначте джерела та способи їх отримання.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. А. протягом 2014–2019 років збирав і за допомогою електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), використовуючи попередньо створені ним електронні

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

поштові скриньки, здійснював передачу представникам іноземної спеціальної служби інформацію щодо розвитку суспільно-політичної, соціально-економічної та військової ситуації як у Полтавському регіоні, так і в Україні, у спосіб збереження в розділі «Чернетки» текстових повідомлень.

Зокрема, 18 квітня 2019 року в період із 18 год 26 хв до 23 год 53 хв А. за допомогою комп'ютера, використовуючи електронну поштову скриньку, у спосіб збереження в розділі «Чернетки» текстового повідомлення з прикріпленими електронними текстовими файлами, передав представникам іноземної спеціальної служби файли, що містили інформацію стосовно осіб, які перебувають на військовому обліку у військових комісаріатах України, учасників бойових дій, а також список офіцерів запасу, солдат, сержантів, які перебувають на військовому обліку в ПАТ «Джей Ті Україна» і мають мобілізаційне розпорядження.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

3.1.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки

1. Ознайомтесь із ухвалою Запорізького апеляційного суду від 12 лютого 2020 року. Дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. Громадянин КНР Ш. Ю., перебуваючи на законних підставах у м. Дніпро (Україна), 22 лютого 2017 року звернувся до співробітника Дніпровського національного університету імені О. Гончара з пропозицією надати йому за грошову винагороду інформацію щодо ракетних технологій та технологій поводження з радіоактивними матеріалами. Така інформація визнана державною таємницею в

*Ухвала Запорізького
апеляційного суду
від 12 лютого 2020 року*

установленому законом порядку. 20 червня 2017 року в межах виконання постанови про проведення контролю за вчиненням злочину у формі імітування обстановки злочину громадянин КНР одержав від вказаного громадянина України імітацію документів у паперовому та електронному вигляді (зберігалися на флешкарті), що, на переконання Ш. Ю., мали б містити потрібну

йому інформацію щодо ракетних технологій.

Того ж дня громадянин КНР був затриманий за місцем свого проживання. Під час обшуку за місцем його проживання було вилучено зазначені документи в друкованому вигляді та флешнакопичувач із результатами науково-технічних досліджень, що мають стратегічне (оборонне та економічне) значення, відповідають ст. 2.7.1 «Зводу відомостей, що становлять державну таємницю», затвердженого наказом СБУ від 12 серпня 2005 року № 440 (зі змінами), і мають ступінь секретності «Таємно».

Окрім того, під час того ж обшуку було виявлено й вилучено флешнакопичувач з електронними графічними файлами, створеними в період із 23 травня 2017 року до 26 травня 2017 року в спосіб фотографування книг зі ступенем секретності «Таємно» щодо ракетного палива, які перебували на території ДП «НВО «Павлоградський хімічний завод». Обставини, за яких Ш. Ю. отримав цей флешнакопичувач, досудовим слідством встановлено не було.

09 липня 2019 року громадянин КНР був засуджений судом першої інстанції за ч. 1 ст. 114 КК України.

В апеляційній скарзі захисник обвинуваченого просив вирок суду першої інстанції скасувати, а кримінальне провадження закрити на підставі п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК України у

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

зв'язку із невстановленням достатніх доказів для доведення винуватості особи в суді й вичерпанням можливостей їх отримання. Серед інших аргументів в апеляційній скарзі було зазначено, що суд, порушуючи ст. ст. 91, 368 КПК України, не встановив та у вирокі не вказав мотив учинення інкримінованого злочину.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ст. 114 КК України? Чи впливають на кваліфікацію зазначені захисником аргументи щодо ознак суб'єктивної сторони шпигунства, які не встановив суд першої інстанції?

Чи наявна в діях громадянина КНР множинність кримінальних правопорушень? Якщо так, то як має виглядати формула кваліфікації двох самостійних епізодів шпигунства, учинених однією особою?

Виконайте завдання.

Складіть план допиту затриманого громадянина КНР.

Визначте судові експертизи, які треба призначити для дослідження флешнакопичувача, вилученого під час обшуку.

Сформулюйте питання, які потрібно поставити на вирішення відповідних судових експертиз.

2. Ознайомтесь із вирокіом Сторожинецького районного суду Чернівецької області від 17 травня 2019 року. Дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте завдання.

Стисла фабула. 07 листопада 2018 року приблизно о 16 год 00 хв під час переміщення поза межами пункту пропуску й митного оформлення тютюнових виробів через державний кордон до Румунії військовослужбовці Державної прикордонної служби України затримали А. та Д. Аби уникнути

*Вирок Сторожинецького
районного суду
Чернівецької області
від 17 травня 2019 року*

кримінальної відповідальності, А. підійшов ззаду до старшого лейтенанта Б. і наніс йому один удар по голові. Після цього Д. наніс палицею та руками низку ударів по голові та тулубу ще двох прикордонників. Своїми діями А. та Д. спричинили потерпілим легкі тілесні ушкодження. У результаті протиправних дій А. та Д. прикордонники були змушені, дбаючи про особисту безпеку, припинити виконання своїх обов'язків і залишити ділянку прикордонної смуги, на якій несли службу. Указані події відбувалися в умовах особливого періоду.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 1 ст. 114-1 КК України?

За якими ознаками опір працівникові правоохоронного органу (ст. 342 КК України) відмежовується від перешкодження законній діяльності військових формувань (ст. 114-1 КК України)?

Виконайте завдання.

Визначте елементи криміналістичної характеристики, які мають значення для розслідування вказаного кримінального правопорушення. Відповідь оформіть у вигляді таблиці.

№	Елемент криміналістичної характеристики	Розкриття змісту й значення елемента криміналістичної характеристики
1.	Предмет безпосереднього посягання	

**3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)**

№	Елемент криміналістичної характеристики	Розкриття змісту й значення елементу криміналістичної характеристики
2.	Способи вчинення: - способи підготовки до вчинення; - способи безпосереднього вчинення; - способи приховування вчиненого	
3.	Типові сліди (слідова картина)	
4.	Обстановка вчинення (місце, час)	
5.	Характеристика особи злочинця	
6.	Характеристика особи потерпілого	

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою. Дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. У березні 2019 року А. за допомогою мобільного месенджера «WhatsApp» зв'язався з Б. й домовився з ним про придбання тонни металобрухту, який знаходився на території Донецької області, тимчасово непідконтрольної державній владі України. Через два тижні він прибув до м. Курахове Донецької області, де зустрівся з Б. й передав йому гроші за металобрухт і його транспортування до м. Дніпро. До того ж А. одержав від Б. розписку про отримання від нього грошових коштів.

Під час зазначеної зустрічі Б. запропонував А. надати грошову допомогу в сумі 10000 російських рублів на розвиток і діяльність так званої «Донецької народної республіки», однією з цілей діяльності якої є зміна меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, а саме: на придбання форменого

одягу й спорядження для місцевих незаконних збройних формувань, які беруть участь у бойових діях проти Збройних сил України та Національної гвардії України в зоні проведення Операції об'єднаних сил на території Донецької області. А. погодився й того ж дня передав Б. грошові кошти в сумі 10000 російських рублів на вищевказані цілі. Своєю чергою, Б. надав А. прибутково-касовий документ «Центрального Республіканського Банку Донецької Народної Республіки» про підтвердження перерахування зазначених вище грошових коштів на рахунок так званої адміністрації м. Донецьк так званої «Донецької народної республіки».

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям А. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень і за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях А.?

Виконайте завдання.

Складіть план розслідування зазначеного кримінального правопорушення за наведеною нижче схемою.

Слідчі версії:

- А) _____
Б) _____
В) _____

Питання та обставини загальні для всіх версій	Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат

Версія А) _____

**3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)**

Обґрунтування версії А) _____

З'ясувати		Слідчі (розшу- кові) та інші дії	Строк	Викона- вець	Відмітка про вико- нання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія Б) _____

Обґрунтування версії Б) _____

З'ясувати		Слідчі (розшу- кові) та інші дії	Строк	Викона- вець	Відмітка про вико- нання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія В) _____

Обґрунтування версії В) _____

З'ясувати		Слідчі (розшу- кові) та інші дії	Строк	Викона- вець	Відмітка про вико- нання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

3.2. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

3.2.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою та дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фабула. За попередньою домовленістю з невстановленими слідством особами К. зустрів в одному з прикордонних селищ України чотирьох іноземців, яких на транспортному засобі доправила особа, невстановлена досудовим розслідуванням.

К. надавав їм указівки й поради щодо дальшої поведінки, а також провів їх до державного кордону України із сусідньою державою через поле, щоб уникнути прикордонних нарядів Державної прикордонної служби України. Але прикордонний наряд одного з прикордонних загонів виявив і затримав вказану групу осіб.

Дайте кримінально-правову оцінку діям К. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень у сфері охорони недоторканості державних кордонів і за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях К.?

2. Ознайомтесь із вироком Держсінського районного суду м. Харків від 22 квітня 2019 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

*Вирок Дзержинського
районного суду м. Харків
від 22 квітня 2019 року*

Стисла фабула. У серпні-вересні 2018 року професор кафедри Харківського національного університету радіоелектроніки М. отримав запрошення провести курс лекцій із фізичних основ електроніки в Харбінському політехнічному інституті. Під час підготовки до лекцій М. вирішив надати вказаній установі фотоматеріали своєї науково-дослідної роботи у сфері оборони країни, що

має гриф обмеження доступу «Для службового користування». Зазначену інформацію він скопіював на власний флешнакопичувач. 13 вересня 2018 року під час проходження митного огляду речей М. на митному посту «Бориспіль-аеропорт» Київської митниці ДФС співробітники митниці виявили цей флешнакопичувач із фотознімками згаданої вище роботи. Згідно з висновком Державного експерта з питань таємниць гриф обмеження вказаної роботи відповідає заявленим реквізітам «Для службового користування», оскільки в ній викладено розрахунки та технічні параметри, що застосовуються під час розробки й створення НВЧ-приладів, які перебувають на озброєнні Збройних сил України, тобто є службовою інформацією у сфері оборони країни.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 2 ст. 330 КК України?

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки й за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, учиненого М.?

3. Ознайомтесь із вироком Летичівського районного суду Хмельницької області від 05 серпня 2016 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

*Вирок Летичівського
районного суду
Хмельницької області
від 05 серпня 2016 року*

Стисла фабула. 01 жовтня 2015 року до суду першої інстанції надійшов обвинувальний акт, згідно з яким П. обвинувачувався в тому, що, перебуваючи на військовому обліку в Летичівсько-Старосинявському об'єднаному районному військовому комісаріаті Хмельницької області (далі – військкоматі) як офіцер запасу та будучи відповідно до висновку військово-лікарської комісії від 19 січня 2015 року придатним за

станом здоров'я до військової служби, 27 січня 2015 року приблизно о 14 год у приміщенні службового кабінету військкомату отримав повістку з вимогою з'явитися 28 січня 2015 року о 08 год 30 хв до збірного пункту, який знаходиться на території військкомату для комплектування команди № В0421. Проте, не маючи передбачених ст. 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» правових підстав на відстрочку від призову на військову службу, без поважних причин не з'явився у вказаний у повістці день і час до військкомату, тобто ухилився від призову за мобілізацією.

Суд першої інстанції дійшов висновку, що в діях П. відсутній склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 336 КК України. Суд узяв до уваги, що П. мав менше однієї доби з моменту вручення повістки (післяобідній час 27 січня 2015 року) до моменту необхідного з'явлення до військкомату (08 год 30 хв 28 січня 2015 року), а також те, що П. з'явився до військкомату 30 січня 2015 року з речами, однак не був відправлений, оскільки його військова спеціальність

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

не підходила для комплектування команди, й отримав повістку про виклик або на 31 січня 2015 року, або на 01 лютого 2015 року. У вказаний у повістці день і час П. з'явився у військкомат із речами, проте знову ж не був відправлений, оскільки його військова спеціальність не підходила для комплектування команди. На думку суду, дальші дії П. свідчать про його бажання піти служити й про відсутність умислу на ухилення від мобілізації.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ст. 210 КУпАП?

За якими ознаками ухилення від призову за мобілізацією (ст. 336 КК України) відмежовується від неявки військовозобов'язаного чи призовника на виклик до військового комісаріату без поважних причин (ст. 210 КУпАП)?

3.2.2. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 21 серпня 2019 року А. за грошову винагороду домовився з Б. про незаконне переправлення останнього до території Російської Федерації через державний кордон України поза межами проходження прикордонно-митного контролю.

22 серпня 2019 року о 19 год 00 хв А. на автовокзалі м. Суми зустрів Б., який прибув на рейсовому автобусі з м. Глухів Сумської області. А. та Б. сіли в автомобіль А. та виїхали в напрямку с. Грабовське Краснопільського р-ну Сумської обл., де А. мав здійснити переправлення Б. до території Російської Федерації. Під час руху А. отримав від Б. грошову винагороду в сумі 600 (шістсот) доларів США. Приблизно о 23 год під час

перетину державного кордону України в с. Грабовське Краснопільського р-ну Сумської обл. до території Російської Федерації А. та Б. затримали працівники поліції.

Визначте елементи криміналістичної характеристики, які мають значення для розслідування вказаного кримінального правопорушення. Відповідь оформіть у вигляді таблиці.

№	Елемент криміналістичної характеристики	Розкриття змісту й значення елемента криміналістичної характеристики
1.	Предмет безпосереднього посягання	
2.	Способи вчинення: - способи підготовки до вчинення; - способи безпосереднього вчинення; - способи приховування вчиненого	
3.	Типові сліди (слідова картина)	
4.	Обстановка вчинення (місце, час)	
5.	Характеристика особи злочинця	
6.	Характеристика особи потерпілого	

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 29 грудня 2018 року рішенням Чопського прикордонного загону у встановленому законодавством України порядку громадянину А. заборонено в'їзд на територію України строком на три роки.

30 березня 2019 року А. з використанням громадського транспорту прибув до одного з населених пунктів, що розташований на кордоні Польщі та України, неподалік від заздалегідь обраного ним місця переходу через державний кордон

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

України. У дальшому А., рухаючись у напрямку гори «Кременець», що розташована на території Стужицької сільської ради Великоберезнянського району, оминув зазначену гору й прослідував углиб території України в напрямку лінії інженерно-загороджувальних споруд.

31 березня 2019 року о 08 год 00 хв прикордонний наряд відділення прикордонної служби Чопського прикордонного загону затримав А.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 15 січня 2019 року А. на прохання громадянина Грузії Б. домовився з ним про організацію незаконного переправлення Б. із території Придністровської Молдавської Республіки (Республіка Молдова) (надалі – ПМР) на територію України через державний кордон.

Надалі, 15 січня 2019 року приблизно о 10 год 00 хв А. визначив місце і час перетину Б. державного кордону України. Цього ж дня Б. приблизно о 13 год 00 хв, перебуваючи на території ПМР, підійшов до державного кордону України й перетнув його в ділянці інформаційного покажчика № 285 на території Подільського району Одеської області.

Після перетину Б. лінії державного кордону України приблизно о 13 год 10 хв цього ж дня А. зустрів Б. на території України на ділянці інформаційного покажчика № 285 і провів його до автомобіля марки «ВАЗ-2121» червоного кольору.

А. та Б. приблизно о 13 год 20 хв вирушили на вищезначеному автомобілі в напрямку с. Слобідка Подільського р-ну Одеської обл. з метою доправити Б. до залізничної станції, розташованої у вказаному населеному пункті. Приблизно о 13 год 30 хв на ділянці південно-східної околиці с. Слобідка

на автошляху с. Муроване Подільського р-ну – с. Слобідка Кодимського р-ну працівники Державної прикордонної служби виявили й затримали автомобіль марки «ВАЗ-2121» червоного кольору під керуванням А., у якому знаходився Б.

Визначте обставини, що підлягають установленню під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення, а також укажіть джерела та способи їх отримання.

3.2.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. Навесні 2019 року, маючи доступ до державної таємниці та будучи зобов'язаною вживати заходів щодо її збереження, курсантка одного з вищих військових навчальних закладів України перебувала в приміщенні зазначеного закладу вищої освіти, де за допомогою фотокамери мобільного телефону здійснила фотографування документів, які були їй довірені як здобувачці вищої освіти вказаного навчального закладу та містили відомості, що становлять державну таємницю.

Надалі, будучи обізнаною про заборону копіювати та зберігати документи, які містять відомості, що становлять державну таємницю, на непристосованих для цього спеціальних носіях інформації створила на власному комп'ютері папку й скопіювала до неї раніше сфотографовані файли з відомостями, що становлять державну таємницю. Після цього А. зі своєї поштової електронної скриньки надіслала листа із зо-

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

браженнями раніше сфотографованих документів на електронну поштову скриньку невстановленої сторонньої особи, якій вказані відомості не мали бути відомими.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям А. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки й за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях А.?

Виконайте завдання.

Визначте типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування зазначеного кримінального правопорушення та запропонуйте алгоритми слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій залежно від слідчої ситуації.

2. Ознайомтесь із вироком Марківського районного суду Луганської області від 31 липня 2015 року, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

*Вирок Марківського
районного суду
Луганської області
від 31 липня 2015 року*

Стисла фабула. На початку березня 2015 року Б. разом із Р., знаючи достеменно порядок в'їзду та виїзду на тимчасово окуповану територію Луганської області, попередньо домовились із невстановленою слідством особою, що він буде перевозити їх на тимчасово окуповану територію України на човні через річку Сіверський Донець поблизу населених пунктів Лобочево та Жовте

Слов'яносербського р-ну Луганської обл. й у такий же спосіб повертати їх на підконтрольну Україні територію. Б. та Р. на підконтрольній Україні території закупали продукти харчування та товари господарського призначення для їх дальшої реалізації на тимчасово окупованій території України. Упродовж березня–квітня 2015 року Б. та Р. майже п'ятнадцять разів переміщали продукти харчування та товари господарського призначення з підконтрольної Україні території через лінію розмежування (через річку Сіверський Донець на човні) поза пунктами в'їзду–виїзду на тимчасово окуповану територію України. 22 червня 2015 року приблизно о 18 год 00 хв у с. Жовте Слов'яносербського р-ну Луганської обл., учергове доставивши та завантаживши човен товарами, вони збиралися здійснити переправу, але були затримані співробітниками СБУ України.

Орган досудового розслідування дії Б. та Р. кваліфікував за ч. 2 ст. 332-1 КК України як умисні, що виразилися в порушенні порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї з метою заподіяння шкоди інтересам держави, учинені повторно за попередньою змовою групою осіб.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав орган досудового розслідування за ч. 2 ст. 332-1 КК України?

З огляду на викладені у вирокі суду обставини справи поясніть, чи є підстави визнавати групу осіб із числа Б. та Р. і невстановленої слідством особи організованою?

Виконайте завдання.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які треба провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. Із 2014 року А. перебував на обліку в міському військовому комісаріаті як особа, яка підлягає призову на строкову військову службу в Збройних силах України. Згідно з висновком військово-медичної комісії він був визнаний придатним для несення військової служби.

Наприкінці жовтня 2018 року А. отримав повістку, відповідно до якої мав прибути 22 листопада 2018 року на збірний пункт до міського військового комісаріату для дальшого направлення для проходження строкової військової служби. Будучи обізнаним про кримінальну відповідальність за ухилення від призову на строкову військову службу, у вказаний день він умисно, без поважних причин, не з'явився на збірний пункт до міського військового комісаріату для відправки до військової частини та дальшого проходження строкової військової служби в Збройних силах України. За цим фактом комісія міського військового комісаріату склала акт про неприбуття на строкову військову службу призовника А. Останній був визнаний особою, яка ухиляється від призову на строкову військову службу.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям В. з огляду на викладені у фавулі обставини справи.

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень у сфері забезпечення призову та мобілізації та за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях А.?

За якими ознаками склад кримінального правопорушення, учиненого А., відмежовується від адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 210 КУнАП?

Виконайте завдання.

Складіть план розслідування зазначеного кримінального правопорушення за наведеною нижче схемою.

Слідчі версії:

А) _____

Б) _____

В) _____

Питання та обставини загальні для всіх версій	Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат

Версія А) _____

Обґрунтування версії А) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія Б) _____

Обґрунтування версії Б) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

**3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)**

Версія В) _____

Обґрунтування версії В) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

3.3. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).

3.3.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військових кримінальних правопорушень)

Вирок Старобільського районного суду Луганської області від 02 березня 2016 року

1. Ознайомтесь із вирокom Старобільського районного суду Луганської області від 02 березня 2016 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фабула. Н. проходив службу за призивом під час мобілізації на посаді інспектора прикордонної служби 2 категорії – фельдшера 1 відділення інспекторів прикордонної служби ВПС

«Харків-аеропорт» у військовому званні молодшого сержанта військової служби. 28 жовтня 2014 року під час переведення до військової частини 9938, яка дислокується в м. Старобільськ Луганської обл., Н. вчасно не з'явився на службу та з метою тимчасово ухилитися від проходження військової служби вибув до Республіки Польща. Повернувся в розташування ВПС «Харків-аеропорт» 31 березня 2015 року.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 3 ст. 407 КК України?

Як треба кваліфікувати дії військовослужбовця Н. за умови, що він самостійно не повернувся до військової частини, а його затримали правоохоронні органи?

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фавбула. Наприкінці осені 2007 року Р., начальник речової служби військової частини, розташованої у Львівській обл., заволодів у спосіб зловживання своїм службовим становищем 500 плащ-наметами солдатськими, що зберігалися на речовому складі довгострокового зберігання, на загальну суму 3755 (три тисячі сімсот п'ятдесят п'ять) грн.

Указане майно того ж дня він реалізував колишньому військовослужбовцеві цієї ж самої військової частини З. Щоб створити видимість законності походження плащ-наметів і забезпечити безперешкодне транспортування «покупцем» З. зазначеного майна, Р. у своєму службовому кабінеті склав за відомо неправдивий документ – накладну. У накладній було вказано, що нібито начальник речового складу прапорщик С. за цією накладною видав колишньому військовослужбовцеві військової частини З. 500 плащ-наметів солдатських як погашення заборгованості з невиплаченої грошової компенсації за недоотримане речове майно. Указану накладну Р. видав З. разом із плащ-наметами.

Учинені правопорушення Р. скоїв із корисливих мотивів.

**3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)**

Дайте кримінально-правову оцінку діям Р. і З. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Як треба кваліфікувати дії Р. за умови, що він учинив ті ж самі діяння, але з метою не тільки збагатитись, а послабити обороноздатність військової частини?

3. Ознайомтесь із вироком Дзержинського міського суду Донецької області від 25 січня 2019 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фабула. 12 лютого 2016 року старший сержант запасу Д. уклав контракт про проходження військової служби в Збройних силах України. Відповідно до наказу командира військової частини А0998 від 13 квітня 2016 року № 87 він був зарахований до списків особового складу зазначеної військової частини й поставлений на всі види забезпечення.

15 червня 2016 року наказом командира військової частини (польова пошта В4680) № 89 старшого сержанта Д. призначено на посаду звукометриста-радіотелефоніста з обслуги взводу звукометричної розвідки бригадної артилерійської групи зазначеної військової частини.

07 лютого 2018 року усним наказом командира батареї управління та артилерійської розвідки бригадної артилерійської групи військової частини А0998 молодшого лейтенанта Л. у порядку ст. 35 Статуту внутрішньої служби Збройних сил України на старшого сержанта Д. було покладено тимчасове виконання обов'язків начальника базного пункту комплексу АЗК-7 зазначеної військової частини.

28 липня 2018 року старший сержант Д. разом із прапорщиком М., сержантом Т. та іншими військовослужбовцями

виконували обов'язки військової служби на території базного пункту комплексу АЗК-7 бригадної артилерійської групи військової частини А0998, який розташовувався в м. Торецьк Донецької області.

Приблизно о 19 год 00 хв зазначені особи почали зловживати спиртними напоями. Близько опівночі старший сержант Д. допустив до здійснення охорони і оборони місця розташування базного пункту комплексу АЗК-7 бригадної артилерійської групи військової частини А0998 у спосіб патрулювання сержанта Т. із ввіренням йому в службове користування автоматом АКС-74У зі спорядженим магазином.

29 липня 2018 року близько 04 год 00 хв у присутності старшого сержанта Д. між сержантом Т. і прапорщиком М. розпочався словесний конфлікт, під час якого сержант Т. намагався застосувати насильство до прапорщика М. Прапорщик М., побоюючись за своє життя та здоров'я, залишив територію розташування базного пункту й заховався у дворі сусіднього домоволодіння. Звідти телефоном він повідомив про вказану подію своєму старшому начальникові – командирі батареї управління та артилерійської розвідки бригадної артилерійської групи військової частини А0998 молодшому лейтенанту Л.

Своєю чергою, начальник батареї Л. телефоном повідомив старшому сержантові Д. про свій приїзд на базний пункт для з'ясування обставин події та вжиття заходів дисциплінарного характеру. Про цей факт старший сержант Д. попередив сержанта Т. і близько 04 год 40 хв ліг спати. Приблизно о 05 год 15 хв сержант Т. прибув на територію домоволодіння, де переховувався прапорщик М., та умисно вбив його.

Чи можна вважати правильною правову оцінку діяння, учиненого старшим сержантом Д., яку надав суд за ч. 3 ст. 425 КК України?

Чи містяться в діях молодшого лейтенанта Л. ознаки кримінального правопорушення, передбаченого ст. 425 КК України чи ст. 426 КК України?

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

3.3.2. Розслідування кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військових кримінальних правопорушень)

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. Військовослужбовець А. військової служби за контрактом, яку проходив на посаді дільничного інспектора прикордонної служби 1 категорії групи дільничних інспекторів прикордонної служби відділення інспекторів прикордонної служби «Новоселиця» (тип В) відділу прикордонної служби «Великий Березний» Чопського прикордонного загону, 09 березня 2020 року приблизно о 19 год 00 хв, знаходячись в адміністративному приміщенні на території ВІПС «Новоселиця» № 145, яке розташоване в с. Новоселиця, Перечинського р-ну Закарпатської обл., відмовився виконати наказ начальника Чопського прикордонного загону від 03 березня 2020 року № 215-аг і розпорядження АДПСУ від 24 лютого 2020 року № Т/31-1525 і без поважних причин не вибув для проходження навчання до Головного центру підготовки особового складу імені генерал-майора Ігоря Мамота (сmt. Оршанець Черкаської обл.).

Визначте обставини, що підлягають установленню під час розслідування вказаного кримінального правопорушення та зазначте джерела й способи їх отримання.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 14 грудня 2018 року приблизно о 01 год 50 хв військовослужбовець А., проходячи строкову військову службу на посаді радіотелефоніста радіовідділення взводу

зв'язку у військовій частині А2582 у військовому званні «солдат», знаходячись у стані алкогольного сп'яніння та перебуваючи в приміщенні побутової кімнати зведеного підрозділу військової частини А2582, що знаходиться на другому поверсі казарми за адресою: вул. Січових Стрільців, буд. 6, м. Чернівці, застосував до сержанта Б., який за військовим званням є для нього начальником і який перебував при виконанні обов'язків із несення військової служби, фізичне насильство, що виразилось у нанесенні одного удару кулаком правої руки, одягнутої в боксерську рукавицю, у ділянку лівої скроні.

Визначте типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування зазначеного кримінального правопорушення та запропонуйте алгоритми слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій залежно від слідчої ситуації.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 01 січня 2019 року приблизно о 04 год 00 хв А., проходячи військову строкову службу у військовій частині А0981 на посаді стрільця відділення охорони та оборони взводу охорони та оборони роти охорони та оборони батальйону охорони у військовому званні «солдат», у казарменому розташуванні військової частини, що дислокується в смт Лісове Олександрівського р-ну Кіровоградської обл., у процесі спілкування з військовослужбовцем цієї ж військової частини солдатом Б. у туалетній кімнаті наніс останньому три удари кулаком правої руки в грудну клітку, а також у кімнаті для сушіння речей наніс Б. один удар кулаком правої руки в нижню частину живота.

Визначте форми протидії розслідуванню зазначеного кримінального правопорушення та охарактеризуйте основні методи їх подолання.

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

3.3.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

1. Ознайомтесь із вироком Житомирського апеляційного суду від 30 липня 2019 року щодо діянь, пов'язаних із незаконним поводженням із вибуховими речовинами і вибуховими пристроями, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

*Вирок Житомирського
апеляційного суду
від 30 липня 2019 року*

Стисла фабула. У 2014 році С. проходив військову службу на території Донецької обл. У вирокі суду вказано, що в невстановлений слідством час і за невстановлених слідством обставин С. придбав у спосіб привласнення знайденого вибухової речовини і вибухові пристрої, а саме: приблизно чотири кг пластичної вибухової речовини на основі бризантної вибухової речовини гексогену, чотири тротилові шашки вагою 200 г кожна, два корпуси гранати Ф-1, два корпуси гранати РГД-5, чотири підривачі УЗРГМ, один електродетонатор ЕДП і дві запалювальні трубки ЗТП-300. Потім за невстановлених слідством обставин С. переніс їх у сумці з місця проходження служби на території Донецької обл. до відділення ТОВ «Нова пошта», переслав їх у м. Чернігів і надалі зберігав без передбаченого законом дозволу в одному з будинків міста.

У серпні 2018 року С. домовився з М. разом збути частину наявних у нього вибухових пристроїв і вибухової речовини. Далі С. підшукав Б., який був готовий купити в них пластикову вибухову речовину на основі бризантної вибухової

речовини гексогену масою 1365,2 г, один електродетонатор ЕДП та одну запалювальну трубку. 21 серпня 2018 року С. і М. привезли зазначені предмети на таксі й передали їх Б., отримавши при цьому грошову винагороду в розмірі 11 000 (одинадцять тисяч) грн.

У листопаді 2018 року в С. знову виник умисел на збут вибухових пристроїв і вибухової речовини, що залишались у нього. Реалізуючи свій умисел, С. підшукав Н., готового придбати в нього пластичну вибухову речовину на основі бризантної вибухової речовини гексогену вагою 2600 г, дві тротиллові шашки вагою 200 г кожна та одну запалювальну трубку. 15 листопада 2018 року С. одержав спочатку 33 000 (тридцять три тисячі) грн. як плату за вказані вибухові пристрої та вибухову речовину, а потім привіз їх до задалегідь визначеного місця та передав Н. Одразу після цього С. затримали співробітники правоохоронного органу.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку діяння, учиненого С. і М., яку надав суд за ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 263 КК України?

Як треба кваліфікувати дії С. за умови, що він викрав, привласнив чи обернув на свою користь іншим протиправним способом вибухові речовини, вибухові пристрої та бойові припаси, що перебували на обліку військової частини, у якій він проходив військову службу?

Виконайте завдання.

Запропонуйте алгоритми слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій для перевірки версії про те, що С. викрав, привласнив чи обернув на власну користь іншим протиправним способом ті вибухові речовини, вибухові пристрої та бойові припаси, які знаходилися на обліку військової частини, у якій він проходив військову службу, а не просто знайшов їх.

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. У серпні 2014 року військовослужбовець А., проходячи військову службу за призовом під час мобілізації на посаді командира відділення розвідувальної роти військової частини, самовільно залишив розташування підрозділу військової частини, який тимчасово дислокувався поблизу населеного пункту Сватівського р-ну Луганської обл. А. перебував за місцем свого проживання, не вживаючи заходів для повернення до військової частини, поки не був затриманий у березні 2015 року.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям А. з огляду на викладені у фавулі обставини справи.

За якими ознаками дезертирство (ст. 408 КК України) відмежовується від самовільного залишення військової частини або місця служби (ст. 407 КК України)?

Виконайте завдання.

Складіть план допиту А. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості його проведення. Визначте обставини, що підлягають установленню під час допиту А.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 28 лютого 2020 року зі службового приміщення військової частини було викрадено 349 патронів різних калібрів, два бронежилети виробництва науково-виробничого підприємства ТЕМП 3000 і дві портативні радіостанції, що були на обліку цієї військової частини.

Допитаний як свідок Б. пояснив, що того ж дня майже опівночі він зустрів свого сусіда А., який повертався додому з військової частини, де працює, і ніс через плече великий мішок білого кольору з якимись речами.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку факту викрадення майна, що знаходилося на обліку військової частини, з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень проти власності, громадської безпеки, безпеки руху й експлуатації транспорту та за якими ознаками відмежовується викрадення майна, що знаходиться на обліку військової частини?

Виконайте завдання.

Визначте наявність підстав для проведення обшуку в А. та зміст підготовчих заходів із проведення обшуку в приватному будинку, а також учасників цього обшуку. З'ясуйте порядок проведення обшуку в будинку А.

3.4. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.

3.4.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя

1. Ознайомтесь із вироком Каховського міськрайонного суду Херсонської області від 27 грудня 2016 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фабула. Органи досудового розслідування обвинувачують Г. у тому, що він, будучи засудженим 22 січня 2014 року за ч. 2 ст. 125 КК України до покарання у вигляді

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

*Вирок Каховського
міськрайонного суду
Херсонської області від
27 грудня 2016 року*

200 годин громадських робіт, а також ознайомленим із порядком й умовами відбування цього виду покарання та попередженням про кримінальну відповідальність за ч. 2 ст. 389 КК України, ухилився від відбування громадських робіт у комунальному підприємстві «Комунальне транспортне підприємство». До виконання громадських робіт Г. мав приступити з 05 серпня 2014 року, проте не відпрацював жодної години

громадських робіт; протягом вересня 2014 року–лютого 2015 року неодноразово порушував установлені уповноваженим підрозділом кримінально-виконавчої інспекції обов'язки щодо з'явлення на реєстрацію.

Дослідивши докази в справі, суд першої інстанції виправдав Г. на підставі п. 2 ч. 1 ст. 284 КПК України, обґрунтовуючи своє рішення, зокрема, відсутністю в діях Г. умислу на ухилення від покарання у вигляді громадських робіт.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд?

Чи мають юридичне значення для кваліфікації дій особи за ст. 389 КК України факти нез'явлення протягом шести місяців на реєстрацію до кримінально-виконавчої інспекції особи, засудженої до громадських робіт?

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фавбула. За вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 190 КК України, Б. був засуджений до покарання у вигляді обмеження волі строком на три роки.

Після прибуття до виправного центру Б. був ознайомлений під розписку з межами виправного центру, правилами внутрішнього розпорядку, порядком й умовами відбування покарання у вигляді обмеження волі, передбаченими ст. 59 Кримінально-виконавчого кодексу України. Проте під час відбування покарання Б. учинив такі порушення режиму утримання, за що притягувався до дисциплінарної відповідальності: 1) не виконав команду «підйом» (оголошено попередження); 2) дивився телевізор після 22 год 00 хв (оголошено догану); 3) відмовився від участі у вранішній «зарядці» (оголошено попередження); 4) відмовився від виконання робіт із благоустрою території виправного центру (поміщено до дисциплінарного ізолятора на десять діб); 5) розмовляв мобільним телефоном (оголошено сувору догану); 6) на спальному місці виявлено мобільний телефон (поміщено до дисциплінарного ізолятора на десять діб).

Пояснюючи свою поведінку, Б. зазначив, що він учинив ці порушення через власну недисциплінованість і неухважність, а також через низку конфліктів з іншими засудженими.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Б. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Чи є підстави застосувати в наведеній фабулі ситуації положення про малозначність діяння (ч. 2 ст. 11 КК України)?

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою та дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фабула. Начальник районного відділення поліції А. переконав свого підлеглого, начальника сектора кримінальної поліції Б., а також слідчого Г. створити штучні умови для поліпшення статистики із розкриття кримінальних правопорушень проти довкілля. У межах реалізації спільного плану Б. запропонував місцевому мешканцеві В. грошову ви-

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

нагороду в обмін на зізнання в незаконній вирубці дерев. Надалі правоохоронці обіцяли сприяти йому в ухиленні від покарання у вигляді позбавлення волі.

Для реалізації задуманої схеми Б. відвіз «жертву» до лісу, де вже були зрубані дев'ять дерев, вручив бензопилу й пальне до неї та викликав слідчо-оперативну групу.

Далі слідчий Г., знаючи, що В. не має стосунку до вчинення кримінального правопорушення, повідомив потерпілому про підозру в незаконній порубці дерев (ч. 1 ст. 246 КК України), а потім передав В. 300 (триста) грн як винагороду за зізнання в злочині, якого той не вчиняв.

Чи може бути виконавцем (співвиконавцем) у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом особа, яка не має ознак такого суб'єкта? Як треба кваліфікувати дії цієї особи?

Дайте кримінально-правову оцінку діям А., Б. і Г. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

3.4.2. Розслідування кримінальних правопорушень проти правосуддя

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. 21 березня 2020 року о 13 год 40 хв головуючий суддя А. Зарічного районного суду м. Суми розпочав судове засідання, під час якого запропонував обвинуваченому Б. використати своє право на ознайомлення з матеріалами провадження, що досліджувались у відсутності обвинуваченого. Проте обвинувачений Б. відмовився від ознайомлення та висловив своє небажання проводити дальший судовий розгляд. Суддя А. продовжив дальший розгляд справи, на що обвинувачений Б. приблизно о 13 год 45 хв почав поводити себе агресивно, на підвищених тонах виражаючись не-

цензурною лайкою на адресу судді А., і висловив погрозу фізичною розправою йому та його сім'ї. Потім Б. почав наносити удари ногами по стіні та склу спеціально відведеного місця для осіб, стосовно яких обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, у якому перебував, до того ж постійно нецензурно виражався та продовжував висловлювати очевидні й не приховані погрози фізичною розправою стосовно судді А. та його сім'ї у зв'язку з виконанням суддею своїх службових обов'язків, пов'язаних із здійсненням правосуддя. Зокрема, Б. указував судді А., щоб той замислився про свою дружину, пообіцявши «натравити малоліток». Сприймаючи погрози Б. як реальні та побоюючись за своє життя та життя своєї сім'ї, суддя А. зупинив судове засідання та звернувся з відповідною заявою до органів поліції.

Визначте обставини, що підлягають установленню під час розслідування означеного кримінального правопорушення, зазначте джерела та способи їх отримання.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 03 серпня 2018 року приблизно об 11 год 00 хв А., попри рішення Рубіжанського міського суду від 12 червня 2018 року № 425/1590/18, яким видано обмежувальний припис стосовно нього, де протягом шести місяців визначено заходи тимчасового обмеження його прав, перебуваючи в м. Рубіжне, прийшов до інфекційного відділення КНП «Рубіжанська центральна міська лікарня» Рубіжанської міської ради за адресою: вул. Студентська, буд. 19, м. Рубіжне, Луганська обл., де Б. перебувала разом зі своїм малолітнім сином В. на стаціонарному лікуванні, підійшов під вікно палати другого боксу інфекційного відділення вищезазначеної лікарні, у якій перебувала Б. із сином, почав голосно кричати, висловлюватися нецензурною лайкою, показувати непри-

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

стойні жести, гримати у вікно, чим умисно порушив вищезазначене рішення суду, яким видано обмежувальний припис щодо заборони переслідувати Б. і в будь-який спосіб спілкуватися з нею.

Окрім того, 03 серпня 2018 року о 16 год 49 хв та о 20 год 21 хв А., усупереч вимогам рішення Рубіжанського міського суду від 12 червня 2018 року № 425/1590/18, яким видано обмежувальний припис стосовно нього та протягом шести місяців визначено заходи тимчасового обмеження його прав у період дії рішення, зателефонував Б., чим порушив зазначене вище рішення суду, яким видано обмежувальний припис щодо ведення телефонних розмов із Б.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 18 листопада 2018 року приблизно о 18 год 20 хв А. зателефонував зі свого мобільного телефона на спецлінію «102» і повідомив про вчинення стосовно нього кримінального правопорушення, а саме – незаконного заволодіння автомобілем KIA, 2010 року випуску, який він залишив 18 листопада 2018 року приблизно о 16 год 00 хв на площі Привокзальній у м. Харків.

Того ж дня, 18 листопада 2018 року, о 19 год 00 хв А. прийшов до адміністративної будівлі Холодногірського ВП ГУНП у Харківській області, розташованої за адресою: вул. Маршала Малиновського, буд. 1, м. Харків і подав письмову заяву про вчинення стосовно нього кримінального правопорушення, яке передбачене ч.1 ст. 289 КК України.

Під час досудового розслідування було знайдено зазначений автомобіль коло паркану будинку № 195 на вул. Велика Панасівська у м. Харків. Також було встановлено, що на

вказаному автомобілі було вчинено дорожньо-транспортну подію. З огляду на це слідчий висунув версію про те, що саме А. учинив ДТП, а для уникнення кримінальної відповідальності повідомив про незаконне заволодіння його автотранспортним засобом.

Чи обґрунтованою є версія, яку висунув слідчий? Визначте способи перевірки зазначеної версії. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій для перевірки версії, яку висунув слідчий.

3.4.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти правосуддя

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 28 травня 2018 року ввечері А. прийшов до приватного будинку судді Б. Він зайшов на подвір'я вказаного будинку, утримуючи при собі два предмети, зовні схожих на гранати, і предмет, зовні схожий на пістолет. А. почав погрожувати судді Б. убивством його самого та членів його родини. Приблизно через 15 хвилин А. затримали на подвір'ї вказаного будинку співробітники Національної поліції.

Дайте відповіді на запитання.

Як треба кваліфікувати дії А. за умови, що він погрожував судді та членам його родини через те, що неповнолітній син судді неодноразово ображав його малолітнього сина в школі?

Як потрібно кваліфікувати дії А. за умови, що він погрожував судді та членам його родини не пістолетом і гранатами, а запальничкою у формі пістолета й пляшкою з-під горілки, яка імітувала гранату?

**3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)**

Виконайте завдання.

Складіть план розслідування зазначеного кримінального правопорушення за наведеною нижче схемою.

Слідчі версії:

А) _____

Б) _____

В) _____

Питання та обставини загальні для всіх версій	Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат

Версія А) _____

Обґрунтування версії А) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія Б) _____

Обґрунтування версії Б) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія В) _____

Обґрунтування версії В) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

2. Ознайомтесь із вироком Дрогобицького міськрайонного суду Львівської області від 23 грудня 2014 року та постановою Касаційного кримінального суду від 02 жовтня 2018 року, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

 <p><i>Вирок Дрогобицького міськрайонного суду Львівської області від 23 грудня 2014 року</i></p>	 <p><i>Постанова Касаційного кримінального суду від 02 жовтня 2018 року</i></p>
---	---

Стисла фабула. Органи досудового слідства обвинувачували К. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 391 КК України, за наведених нижче обставин. 18 листопада 2014 року близько 11 год 15 хв начальник дільниці посиленого контролю Дрогобицької виправної колонії № 40 старший лейтенант внутрішньої служби Г. попередив

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

К., що останній відповідно до вимог Кримінально-виконавчого кодексу України та згідно з графіком виводу засуджених виправної колонії на роботи з благоустрою території на листопад 2014 року (затверджений 31 жовтня 2014 року начальником Дрогобицької виправної колонії № 40) має отримати спеціальний інвентар і прибрати приміщення на території ділянки посиленого контролю. Проте К. відмовився виконувати вимогу Г., посилаючись на незадовільний стан здоров'я.

Суд першої інстанції виправдав К. за ст. 391 КК України за недоведеністю наявності в його діях складу кримінального правопорушення. Зокрема, суду не були надані документи, які б підтверджували правомочність Г. давати К. обов'язкові для виконання вимоги й розпорядження, а також обов'язок і можливість самого К. виконувати роботи з благоустрою території виправної колонії.

Рішення судів вищих інстанцій залишили виправдальний вирок без змін.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надали суди першої, апеляційної та касаційної інстанцій?

Як потрібно кваліфікувати дії К. за умови, що сторона обвинувачення надала суду документ, який підтверджував обов'язок К. виконувати роботи з благоустрою виправної колонії, а також медичний висновок про те, що він за станом здоров'я міг залучатися до вказаних робіт 18 листопада 2014 року, й наказ про призначення Г. на відповідну посаду і його посадову інструкцію?

Виконайте завдання.

Проаналізуйте вирок суду першої інстанції та постанову Касаційного кримінального суду й дайте оцінку доказам, наданим стороною обвинувачення, з погляду їх достатності.

Визначте слідчі (розшукові) та процесуальні дії, спрямовані на збирання додаткових доказів вини Г.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. А. відбував покарання у вигляді арешту на гауптвахті за вироком районного суду за ч. 4 ст. 407 КК України. 28 квітня 2018 року в темний час доби, перебуваючи на господарчому дворі на території гауптвахти, він скористався відволіканням вартової зміни й побіг у бік господарчої будівлі (складського приміщення), під якою стояв будівельний стелаж, застрибнув на нього та виліз на дах, з якого переплигнув огорожу гауптвахти, тим самим утік із місця відбування покарання у вигляді арешту.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям А. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Як потрібно кваліфікувати дії варткових за умови, що вони навмисно «відволіклись» у потрібний момент, усвідомлюючи, що своїми діями сприяли втечі А. з місця відбування покарання?

Виконайте завдання.

Визначте елементи криміналістичної характеристики, які мають значення для розслідування зазначеного кримінального правопорушення. Відповідь оформіть у вигляді таблиці.

№	Елемент криміналістичної характеристики	Розкриття змісту й значення елемента криміналістичної характеристики
1.	Предмет безпосереднього посягання	

**3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)**

№	Елемент криміналістичної характеристики	Розкриття змісту й значення елемента криміналістичної характеристики
2.	Способи вчинення: - способи підготовки до вчинення; - способи безпосереднього вчинення; - способи приховування вчиненого	
3.	Типові сліди (слідова картина)	
4.	Обстановка вчинення (місце, час)	
5.	Характеристика особи злочинця	
6.	Характеристика особи потерпілого	

3.5. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян

3.5.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян

1. Ознайомтесь із постановою Касаційного кримінального суду Верховного Суду України від 01 квітня 2020 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фабула. Майстер виробничого навчання К. згідно з наказом директора від 21 серпня 2017 року № 110 була зобов'язана організувати проходження виробничого навчання учнів групи № 38. Відповідно до посадової інструкції К. мала

*Постанова Касаційного
кримінального суду
Верховного Суду України
від 01 квітня 2020 року*

право на оцінювання учнів за проходження виробничого навчання. Вона зустрілася з ученицею третього курсу вищого професійного училища Д. і запропонувала останній надати їй неправомірну вигоду в сумі 1 500 (одна тисяча п'ятсот) грн за зарахування проходження виробничого навчання. 11 жовтня 2017 року в приміщенні кабінету № 5 вищого професійного училища К. одержала від Д. неправомірну вигоду у вказаному розмірі.

Як впливає з постанови Касаційного кримінального суду Верховного Суду України, на стадії досудового розслідування дії К. були кваліфіковані за ч. 3 ст. 368 КК України (вимагання та одержання службовою особою неправомірної вигоди), але в дальшому інкриміноване К. кримінальне правопорушення було перекваліфіковане з ч. 3 ст. 368 КК на ч. 3 ст. 354 КК України (прохання та одержання неправомірної вигоди працівником установи, який не є службовою особою).

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 3 ст. 354 КК України?

За якими ознаками одержання неправомірної вигоди, передбачене ч. 3 ст. 354 КК України, відмежовується від одержання неправомірної вигоди, передбаченої ст. 368 КК України?

2. Ознайомтесь із постановою Касаційного кримінального суду Верховного Суду України від 13 вересня 2018 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фабула. У період з 04 січня 2014 року до 11 січня 2014 року до УДАІ ГУМВС надійшли рапорти інспекторів

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

*Постанова Касаційного
кримінального суду Вер-
ховного Суду України від
13 вересня 2018 року*

УДАІ ГУМВС України в Київській області про фіксацію на території м. Київ, а також на трасі сполученням Київ-Овруч адміністративних правопорушень, учинених 29 грудня 2013 року учасниками масових мирних акцій протесту «Автомайдан», зокрема щодо невиконання водіями певних транспортних засобів вимог працівника ДАІ про зупинку, тобто порушення ними п. 2.4. Правил дорожнього руху України.

У посадові обов'язки підполковника міліції Н. входило здійснення контролю за діловодством у справах про адміністративні правопорушення в підрозділах ДАІ м. Дніпропетровська та Дніпропетровської області. У період з 04 січня до 17 січня 2014 року Н., використовуючи своє службове становище і владні повноваження, попри об'єктивну і законну позицію інспекторів ДАІ ГУМВС П. і Р. щодо неможливості притягнення до адміністративної відповідальності громадян А., Б., О. та С. лише як власників автомобілів, неодноразово в категоричній формі висловлював їм вимогу, а також умовляв прийняти незаконне рішення, тобто скласти протоколи про адміністративні правопорушення без належного з'ясування особи правопорушника. До того ж він обіцяв П. та Р. залагодити в майбутньому будь-які проблеми по службі й сприяти уникненню ними відповідальності за свої дії.

Але П. виконати вимогу Н. відмовився. Усупереч власній позиції Р. склав адміністративний протокол стосовно О. про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 122-2 КУпАП.

Суд першої інстанції засудив Н. за ч. 2 ст. 343 КК України. Засуджений Н. у поданій ним касаційній скарзі просив закрити кримінальне провадження за відсутності в його діях

складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 343 КК України. Свою позицію він аргументував тим, що потерпілі не перебували в службовій залежності від нього. Касаційний кримінальний суд скаргу засудженого Н. залишив без задоволення.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 2 ст. 343 КК України?

Оцініть наведені в постанові суду касаційної інстанції аргументи щодо залишення без задоволення клопотання Н.

3. Ознайомтесь із постановою Касаційного кримінального суду Верховного Суду України від 30 травня 2020 року та дайте відповіді на поставлені запитання.

*Постанова Касаційного
кримінального суду
Верховного Суду України
від 30 травня 2020 року*

Стисла фабула. 03 лютого 2016 року приблизно о 16 год 00 хв поліцейські Тернопільського ВП ГУНП у Тернопільській області С. та З., перебуваючи під час виконання службових обов'язків у складі групи швидкого реагування № 102, доставили громадян Г. і Т. у службове приміщення Тернопільського ВП ГУНП у Тернопільській області через учинення ними кримінально протиправних діянь проти власності та здоров'я потерпілого.

У службовому приміщенні Тернопільського відділу поліції ГУНП у Тернопільській області Г. і Т. вийшли у вбиральню, де почали підкурювати цигарки. На неодноразові наполегливі зауваження працівників правоохоронного органу Г. і Т. не реагували, почали кричати, висловлюватися нецензурною лексикою та шарпати працівників поліції С. та З. за формений одяг,

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

щоб перешкодити виконанню покладених на них службових обов'язків.

Під час застосування спеціального засобу кайданок до Г. інший затриманий Т. наніс удар правою ногою у задню частину лівого стегна поліцейського С., чим спричинив йому фізичний біль, а також шарпав його за формений одяг, намагаючись відштовхнути від Г. Надягнувши Г. кайданки, поліцейські С. та З. загнули руки Т. за спину, положили його на підлогу, щоб застосувати кайданки. У цей час Г. підбіг до них та наніс поліцейському З., який перебував у напівсидячому стані, удар правою ногою в обличчя, чим заподіяв останньому легкі тілесні ушкодження, що спричинили короточасний розлад здоров'я.

Суд першої інстанції надав таку кримінально-правову оцінку протиправних дій громадян Г. та Т. стосовно поліцейських С. та З.:

Г. – ч. 2 ст. 342, ч. 2 ст. 345 КК України (опір працівникові правоохоронного органу під час виконання ним службових обов'язків, поєднаний із заподіянням легкого тілесного ушкодження);

Т. – ч. 2 ст. 342 КК України (опір працівникові правоохоронного органу під час виконання ним службових обов'язків).

Захисник у касаційній скарзі в інтересах Г. зауважив на неправильному застосуванні до останнього ст. ст. 342, 345 КК України й просив скасувати судові рішення стосовно Г., призначивши новий розгляд у суді першої інстанції. Проте Касаційний кримінальний суд визнав правильною кваліфікацію суду першої інстанції та скаргу захисника залишив без задоволення.

Чи можна вважати правильною правову оцінку діяння, учиненого Т., яку надав суд першої інстанції за ч. 2 ст. 342 КК України?

Чи можна вважати правильною правову оцінку діяння, учиненого Г., яку надали суд першої інстанції та Касаційний кримінальний суд за ч. 2 ст. 342, ч. 2 ст. 345 КК України? Чи за-слуговує на підтримку позиція його захисника?

3.5.2. Розслідування кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 24 серпня 2015 року приблизно о 16 год 20 хв А., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, знаходився в публічному місці поблизу продуктового магазину «Паляниця № 3» за адресою: вул. Василівська, буд. 45-а, м. Слов'янськ, де побачив припаркований на стоянці неподалік указанного магазину автомобіль ЗАЗ-«DAEWOO LANOS TF69Y», який належить Б., із вставленими двома Державними прапорами України на задніх дверях ззовні.

А. підійшов до вказаного вище автомобіля, ухопив Державний Прапор України, що був установлений із лівого боку заднього пасажирського місця зазначеного автомобіля, і приклавши значні зусилля, вирвав його з кріплення, пошкодивши в такий спосіб заднє ліве бокове пасажирське скло автомобіля, після чого публічно кинув прапор на землю та декілька разів пройшовся по ньому.

Визначте обставини, що підлягають установленню під час розслідування означеного кримінального правопорушення, зазначте джерела та способи їх отримання.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 21 квітня 2019 року приблизно о 16 год 00 хв працівники Управління патрульної поліції в Луганській області А., Б. та В. здійснювали патрулювання м. Северодонецьк. У дворі будинку № 5 на вул. Єгорова на лавці дитячого майданчика побачили К. та С., які розпивали алкогольний напій пиво «Жигулівське».

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

А., Б. та В. для припинення адміністративного правопорушення, а також установлення обставин його скоєння, підійшли до К. та С. і висловили законні вимоги припинити адміністративне правопорушення. Проте К., знаходячись у стані алкогольного сп'яніння, став підходити до працівників поліції, штовхати поліцейського А. та виказувати погрози насильством, висловлюватися нецензурною лайкою та поводити себе агресивно. На неодноразові зауваження працівників поліції та вимоги припинити свої протиправні дії К. не реагував.

Працівники Управління патрульної поліції в Луганській області не раз попереджали К. про необхідність припинення правопорушення та, у разі відмови, – про адміністративне затримання в порядку ст. 262 КУпАП. Однак К., не реагуючи на законні вимоги працівників поліції, розвернувся та намагався зникнути з місця події.

Своєю чергою, патрульні поліцейські Б. та В. застосували заходи фізичного впливу стосовно К. – спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), силою намагаючись покласти його обличчям донизу, проте К. став намагатися вирватися під час затримання, перешкоджаючи законному застосуванню сили. У результаті цього між працівниками патрульної поліції, з одного боку, та К., з іншого, виникла боротьба, під час якої поліцейський Б., не втримавши рівновагу, разом із К. упали на землю. До того ж К. упав на праву ногу Б., у результаті чого останньому були спричинені тілесні ушкодження.

Визначте типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування зазначеного кримінального правопорушення та запропонуйте алгоритми слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій залежно від слідчої ситуації.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 11 січня 2020 року приблизно о 10 год 30 хв А., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, добувся на огорожену територію господарства за адресою: вул. Лисичанська, буд. 41, м. Северодонецьк, де, розбивши вікно, заліз через нього до кімнати житлового будинку, що належить Б., звідки таємно викрав ноутбук «Lenovo».

11 січня 2020 року о 10 год 40 хв за повідомленням на пульт централізованого спостереження УПО в Луганській області про спрацювання охоронної сигналізації в будинку за адресою: вул. Лисичанська, буд. 41, м. Северодонецьк, до вказаного господарства прибула група реагування в складі поліцейського групи реагування В. і поліцейського-водія групи реагування Г. Помітивши А. на території господарства, який на той час перебував між огорожею та туалетом, поліцейські В. та Г. підійшли до нього, представилися та пред'явили А. вимогу підійти до них, на що той не відреагував. Для затримання та доставлення А. до правоохоронного органу поліцейський В. наблизився до А., на що той ножом, який мав при собі, наніс один удар у ділянку черевної порожнини зліва під бронезилет В., після чого зробив спробу нанести ще один удар ножом у голову потерпілому, але його рука була заблокована Г., який застосовуючи до А. фізичну силу, вибив у нього з руки ножа й застосував спеціальний засіб – кайданки.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

3.5.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 23 липня 2018 року А. знайшов на одному із сайтів оголошень повідомлення про можливість придбати посвідчення водія без дотримання відповідних вимог законодавства України. Він зв'язався з Б. і домовився про придбання посвідчення водія за грошові кошти в розмірі 6100 (шість тисяч сто) грн.

03 серпня 2018 року А. через компанію перевізника ТОВ «Нова пошта» отримав посвідчення водія на своє ім'я з відкритою категорією «В», видане 21 серпня 2016 року Центром, дійсне до 21 серпня 2046 року. Із цього часу він почав використовувати вказане посвідчення.

Через п'ять днів А. зупинили працівники поліції під час керування автомобілем і він пред'явив працівникові поліції завідомо підроблене посвідчення.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям А. з огляду на викладені у фавбулі обставини справи.

Чи наявна в діях А. множинність кримінальних правопорушень (використання завідомо підробленого документа)? Відповідь обґрунтуйте з посиланням на належні джерела кримінального права.

Виконайте завдання.

Визначте судові експертизи, які необхідно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення.

Сформулюйте питання, які потрібно поставити на вирішення відповідних судових експертиз.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. А. без передбаченого законом дозволу встановив на автомобіль DAEWOO LANOS проблісковий світлозвуківий пристрій синього та червоного кольорів, а також реєстраційний номер на синьому фоні «0289» 14-го регіону. У період із 20 вересня до 24 вересня 2018 року, не будучи співробітником Національної поліції, він одягав заздалегідь підготовлену форму встановленого зразка працівника Головного управління Національної поліції України в Миколаївській області з відповідними знаками розпізнавання та спеціальним званням «лейтенант поліції» та на вказаному автомобілі прибував на одну з ділянок дороги Миколаївської області, де неодноразово зупиняв транспортні засоби й отримував від громадян грошову винагороду за непритягнення останніх до адміністративної відповідальності за порушення Правил дорожнього руху України.

24 вересня 2018 року А. затримали співробітники Національної поліції України під час чергової зупинки транспортного засобу.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям А. з огляду на викладені у фавбулі обставини справи.

Як потрібно кваліфікувати дії А. за умови, що він використовував формений одяг поліцейського лише для припинення адміністративних правопорушень на транспорті й не отримував від правопорушників грошову винагороду за непритягнення їх до адміністративної відповідальності?

3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Виконайте завдання.

Визначте види слідчого огляду, які доцільно провести. Охарактеризуйте тактичні особливості проведення кожного виду слідчого огляду.

3. Ознайомтесь із відеороликом, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Відеоматеріали Державного бюро розслідувань

Стисла фабула. 03 вересня 2020 року працівники поліції виявили факт порушення водієм автомобіля SKODA правил дорожнього руху. Вони запропонували йому пройти огляд на стан алкогольного сп'яніння. Але водій свою вину не визнавав, намагався покинути місце події, через що поліцейські застосували фізичну силу для його затримання. Водій автомобіля активно протидіяв виконанню поліцейськими своїх службових обов'язків, відштовхував їх, хапав за форму та частини тіла, намагався душити. У дальшому водієві було повідомлено про підозру за ч. 2 ст. 342 КК України.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав слідчий Державного бюро розслідування за ч. 2 ст. 342 КК України?

За якими ознаками опір працівникові правоохоронного органу відмежовується від злісної непокори, передбаченої ст. 185 КУпАП?

Виконайте завдання.

З'ясуйте обставини, що підлягають установленню під час розслідування означеного кримінального правопорушення та зазначте джерела й способи їх отримання.

Визначте форми протидії розслідуванню зазначеного кримінального правопорушення та охарактеризуйте основні методи їх подолання.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

4.1. Кримінальні правопорушення проти до- вкілля

4.1.1. Кваліфікація кримінальних правопору- шень проти довкілля

**1. Ознайомтесь із вироком Слов'янського міськрайон-
ного суду Донецької області від 08 січня 2019 року й дайте
відповіді на поставлені запитання.**

*Вирок Слов'янського
міськрайонного суду
Донецької області
від 08 січня 2019 року*

Стисла фабула. 25 листопада 2018 року приблизно о 08 год 00 хв Б. запросив П. допомогти йому виконати роботи з порубки та навантаження дерев, що росли на землях лісгосподарського призначення на території Черкаської об'єднаної територіальної громади Слов'янського р-ну Донецької обл. До того ж він запевнив П. у тому, що має документи, які підтверджують правомірність проведення таких робіт.

Через годину вони прибули на територію полезахисної лісосмуги, розташованої на вказаних землях. Насправді Б. не мав

лісорубного квитка (ордера), який засвідчує законність здійснення порубки. За допомогою ланцюгової бензинової пили «Урал» він спиляв 17 сироростучих дерев породи дуб, ясень, акація, а П. за його вказівкою складав розпиляні стовбури дерев в одну купу на узбіччі лісосмуги. У результаті таких дій державі в особі Головного управління Держгеокадастру в Донецькій області була заподіяна матеріальна шкода в розмірі 81 839,24 (вісімдесят одна тисяча вісімсот тридцять дев'ять грн двадцять чотири коп).

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 1 ст. 246 КК України?

За якими ознаками відмежовуються основні склади кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 246 КК України й ч. 3 ст. 246 КК України?

Порівняйте редакції ст. 246 КК України від 06 вересня 2018 року й 25 квітня 2019 року щодо визначення ознаки «істотна шкода».

2. Ознайомтесь із вироком Запорізького районного суду Запорізької області від 13 листопада 2019 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Вирок Запорізького районного суду Запорізької області від 13 листопада 2019 року

Стисла фабула. 01 липня 2019 року Д. та Р., попередньо змовившись між собою, знаходились у гумовому човні на Каховському водосховищі р. Дніпро поблизу с. Лисогірка Запорізького р-ну Запорізької обл. Поруюючи ст. 63 Закону України «Про тваринний світ» та п. 3.15 «Правил любительського та спортивного рибальства», затверджених наказом Державного комітету рибного господарства України

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

від 15 лютого 1999 року, за допомогою забороненого знаряддя лову саморобного електричного пристрою (складається з акумуляторної батареї «Power Vox» та підсаки з приєднаними електричними дротами) виловили 11 сазанів. Розмір заподіяної матеріальної шкоди склав 3366 (три тисячі триста шістдесят шість) грн.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 1 ст. 249 КК України?

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень проти власності й за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях Д. та Р.?

За якими ознаками кримінально караний рибний добувний промисел відмежовується від адміністративно протиправного рибальства (ч. 3, 4 ст. 85 КУпАП)?

3. Ознайомтесь із вироком Рахівського районного суду Закарпатської області від 20 серпня 2019 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

*Вирок Рахівського
районного суду
Закарпатської області
від 20 серпня 2019 року*

Стисла фабула. 06 квітня 2019 року близько 06 год 00 хв у кварталі № 5 території мисливських угідь ТМР «ГРІНВУД» (Щаульське лісництво ДП «Рахівське ЛДГ» (Закарпатська обл.) В. за попередньою змовою з М. за допомогою власної рушниць 16 калібру марки «ТОЗ-БМ» у полював у спосіб відстрілу самця козулі без належного дозволу (ліцензії) у період, протягом якого згідно із Законом України «Про мисливське господарство та полювання» від 22 лютого 2000 року полювання заборонено.

У результаті протиправних дій указаних осіб державним інтересам у галузі раціонального використання та відтворення диких звірів завдано матеріальні збитки на суму 32 000 (тридцять дві тисячі) грн (згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України і Міністерства екології та природних ресурсів «Про затвердження Такс для обчислення розміру відшкодування збитків, завданих унаслідок порушення законодавства у галузі мисливського господарства та полювання (окрім видів, занесених до Червоної книги України)» від 19 червня 2017 року № 301/222.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 2 ст. 248 КК України?

Які тварини не є предметом незаконного полювання?

Які дії прирівнюються до полювання?

4.1.2. Розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 30 березня 2019 року приблизно о 14 год 00 хв А. на земельній ділянці, призначеній для ведення селянського господарства, розташованої за адресою: с. Олександрівка, Луганська обл., за допомогою екскаватора-навантажувача «Т-156» і бульдозера «Т-170», які він найняв на усній домовленості в громадян, зняв поверхневий шар ґрунту на площі 0,76 га для дальшої реалізації.

Визначте обставини, що підлягають установленню під час розслідування означеного кримінального правопорушення, зазначте джерела й способи їх отримання.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 16 квітня 2020 року приблизно о 09 год 30 хв А. на автомобілі марки ГАЗ-3507, тип самоскид, у кузові якого знаходились інструменти та одяг для добування кам'яного вугілля, а саме: електровідбійний молоток марки «EDOM», дві металеві піки до молотка, бензогенератор марки «КБГ 258а», електропереноска, дві ручні пили, металевий лом, металеве корито, металева сокира, три металеві лопати, рулетка, колоди для опору, поліетиленові мішки з частками пилу та вугілля, дві пари рукавиць, чоловічі штани, прибув на земельну ділянку на території Новоселидівської сільської ради Мар'їнського р-ну Донецької обл. та за допомогою вказаних інструментів почав видобуток кам'яного вугілля, під час якого його затримали працівники поліції.

Визначте види слідчого огляду, які доцільно провести. Охарактеризуйте тактичні особливості проведення кожного виду слідчого огляду.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 08 травня 2020 року в період з 14 год 00 хв до 15 год 40 хв А., перебуваючи на полі поблизу с. Мочулище Дубровицького р-ну Рівненської обл., за допомогою мотопомпи кустарного виробництва, обладнаної двигуном внутрішнього згорання, призначеної для подачі води під тиском, а також обладнанням до неї у спосіб гідророзмиву ґрунту здійснив видобування каміння бурштину-сирцю. О 15 год 40 хв його злочинну діяльність припинили працівники правоохоронних органів.

Визначте форми протидії розслідуванню зазначеного кримінального правопорушення та охарактеризуйте основні методи їх подолання.

4. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 17 червня 2020 року приблизно о 10 год 00 хв А. за місцем свого проживання взяв металеву пилу по дереву, із якою надалі пішки та на попутному транспортному засобі направився до об'єкта природо-заповідного фонду, розташованому в Білокуракинському лісництві, яке знаходиться за межами населеного пункту с. Лизине Білокуракинського р-ну Луганської обл.

А., перебуваючи на території вищевказаного об'єкта природно-заповідного фонду, скориставшись металевою пилкою по дереву, здійснив спилування чотирьох сироростучих дерев породи чорноклени, а також чотирьох сироростучих дерев породи терен.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

4.1.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. Протягом березня–квітня 2019 року А. здійснював діяльність з утримання та розведення свиней на території домоволодіння за місцем свого фактичного проживання та систематично зливав відходи, що виникали внаслідок життєдіяльності свиней, на ґрунтовий покрив берега річки, здійснивши в такий спосіб забруднення земельної ділянки площею 760 кв м.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям А. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Від якого суміжного складу адміністративного правопорушення у сфері охорони природи й за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях А.?

Виконайте завдання.

Визначте судові експертизи, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення.

Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення відповідних судових експертиз.

2. Ознайомтесь із вироком Любешівського районного суду Волинської області від 02 вересня 2020 року, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. У вироку суду вказано, що 19 березня 2020 року З., перебуваючи на території лісового масиву, що знаходиться поблизу села Кухітська Воля Зарічненського р-ну Рівненської обл., незаконно придбав у спосіб привласнення знайденого поліетиленовий пакет із камінням масою 0,89425 кг, привіз його на невстановленому слідством транспортному засобі до місця свого проживання та зберігав до вилучення 16 червня 2020 року працівниками

поліції під час огляду місця події. Вилучене в З. каміння є дорогоцінним камінням органогенного утворення природного походження, а саме: бурштин у стані сировини, ринкова вартість – 565,59 (п'ятсот шістдесят п'ять грн п'ятдесят дев'ять коп). Документи, які б підтверджували законність походження бурштину, З. надати не зміг.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 1 ст. 240-1 КК України?

Від яких суміжних кримінальних правопорушень проти власності й довідля та за якими ознаками відмежується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях З.?

Виконайте завдання.

Визначте процесуальні й тактичні особливості проведення огляду місця події, який було проведено за зазначеним фактом.

Складіть план допиту З.

Визначте судові експертизи, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення.

Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення відповідних судових експертиз.

3. Ознайомтесь із вироком Жовківського районного суду Львівської області від 17 грудня 2020 року, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. 03 квітня 2020 року Ф., знаходячись на території свого господарства, завантажив причіп рештками тваринного походження (копита, голови, шкіри), які утворилися як результат проведеного ним розбирання

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

*Вирок Жовківського
районного суду
Львівської області
від 17 грудня 2020 року*

яловичих туш. Наступного дня, 04 квітня 2020 року, він вивіз указані рештки тваринного походження в урочище Станіславка, розташоване поблизу с. Боянець Жовківського р-ну Львівської обл., скинув їх у рів довжиною 20 м, забруднивши в такий спосіб земельну ділянку відходами, шкідливими для життя, здоров'я людей та довкілля. Своїми діями Ф. створив небезпеку для життя, здоров'я людей та довкілля, яка виявилась у накопиченні в ґрунті токсичних хімічних сполук, хвороботворних бактерій та паразитів, які можуть викликати спільні для людей і тварин захворювання.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 1 ст. 239 КК України?

Роз'ясніть зміст такої ознаки кримінального правопорушення, передбаченої ч. 2 ст. 239 КК України, як «тяжкі наслідки».

Виконайте завдання.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

4.2. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

4.2.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності

1. Ознайомтесь із ухвалою апеляційного суду Львівської області від 31 січня 2017 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Ухвала апеляційного суду Львівської області від 31 січня 2017 року

Стисла фабула. 07 травня 2016 року приблизно о 23 год 50 хв, перебуваючи біля будинку № 81 на вул. Городоцькій у м. Львів, С. та В. під надуманим дріб'язковим приводом розпочали конфлікт із М., під час якого С. ударив останнього рукою по голові та головою в обличчя, а В. наніс удари по голові М. дерев'яною биткою. Використання битки не охоплювалось умислом С. Своїми діями С.

та В. заподіяли потерпілому легкі тілесні ушкодження, що не спричинили короткочасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності.

Суд першої інстанції засудив С. за ч. 2 ст. 296 КК України, а В. – за ч. 4 ст. 296 КК України.

Захисники засуджених С. та В. оскаржили вирок суду і в апеляційних скаргах просили змінити правову кваліфікацію дій С. та В. зі ст. 296 КК України на ст. 125 КК України, оскільки їхні підзахисні не керувалися хуліганським мотивом, а нанесли удари М. у відповідь на штовхання В. та нецензурну лексику на адресу їх обох.

Окрім того, захисник В. зазначав в апеляційній скарзі, що битка не була заздалегідь заготовлена обвинуваченим В.,

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

тому кваліфікація дій В. за ч. 4 ст. 296 КК України є неправильною.

Апеляційний суд залишив апеляційні скарги захисників без задоволення.

За якими ознаками хуліганство (ст. 296 КК України) відмежовується від умисного заподіяння легких тілесних ушкоджень (ст. 125 КК України)?

Дайте власну кримінально-правову оцінку діям С. та В. з огляду на викладені в ухвалі апеляційного суду обставини справи. Відповідь обґрунтуйте з посиланням на належні джерела кримінального права.

2. Ознайомтесь із ухвалою Харківського апеляційного суду від 03 грудня 2019 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

*Ухвала Харківського
апеляційного суду
від 03 грудня 2019 року*

Стисла фабула. 07 квітня 2014 року на майдані Свободи в м. Харків під час проросійського мітингу не менше ніж 100 його учасників піддалися закликам осіб, матеріали стосовно яких виділено в окремі провадження, до активних протиправних дій та розпочали масові заворушення. Попри законні вимоги представників влади не вдаватися до насильницьких дій, вони почали узгоджено кидати каміння, дошки та інші предмети у двері й вікна будівлі Харківської обласної державної адміністрації та Харківської обласної ради (вул. Сумська, буд. 64, м. Харків), а також кидати каміння, дошки, світлошумові гранати, вибухові пакети та здійснювати постріли з невстановленої травматичної зброї в бік співробітників правоохоронних органів,

які виконували службові обов'язки з охорони зазначеної будівлі. Учасники масових заворушень також підпалили автомобільні покришки перед входом у цю будівлю та розміщені в ній чотири кабінети, кинувши у вікна декілька пляшок із запальною сумішшю. Надалі учасники масових заворушень розмістилися групами на всіх поверхах.

Уранці 08 квітня 2014 року під час проведених заходів працівники міліції звільнили будівлю Харківської обласної державної адміністрації та Харківської обласної ради й затримали учасників масових заворушень. Під час указаних масових заворушень чотирьом співробітникам правоохоронних органів було заподіяно тілесні ушкодження, а також пошкоджено майно на загальну суму 338 148,62 (триста тридцять вісім тисяч сто сорок вісім грн шістьдесят дві коп).

Серед затриманих знаходилися засуджені Б. та К. Їм було інкриміновано вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 294 КК України.

Суд першої інстанції інкримінував їм активну участь у масових заворушеннях, що супроводжувалися захопленням будівлі.

Під час досудового слідства не було доведено, що Б. та К. особисто застосовували насильство до інших осіб, знищували майно, чинили опір представникам влади, здійснювали погром чи підпал зазначеної будівлі. Посилаючись на цю обставину в апеляційній скарзі, Б. та К. просили закрити провадження в справі стосовно них через недоведеність вини та відсутність у їхніх діях складу кримінального правопорушення.

Вирок місцевого суду стосовно Б. та К. апеляційний суд залишив без змін.

Чи погоджуєтесь Ви з правовою оцінкою вчиненого, що надана судами першої та апеляційної інстанції за ч. 1 ст. 294 КК України? Відповідь обґрунтуйте з посиланням на належні джерела кримінального права.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

За якими ознаками масові заворушення (ст. 294 КК України) відмежовуються від групового порушення громадського порядку (ст. 293 КК України)?

3. Ознайомтесь із вироком Шевченківського районного суду м. Чернівці від 17 жовтня 2019 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фабула. 19 січня 2019 року приблизно о 15 год 00 хв Т., знаходячись на території господарства за місцем свого проживання, вистрелив із пневматичної гвинтівки кілька разів у двох цуценят собаки невизначеної породи, яка належали сусідці М. та знаходились на території її господарства. Одним із пострілів Т. влучив у грудну клітку цуценяти, у результаті чого тварина загинула.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 1 ст. 299 КК України?

Як треба кваліфікувати заподіяння тілесних ушкоджень хребетній тварині, що не призвели до її каліцтва чи загибелі?

4.2.2. Розслідування кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. 01 березня 2014 року в період із 11 год. 00 хв до 13 год 00 хв А. спільно з іншими невстановленими

особами прибув на майдан Свободи в м. Харків і знаходився поряд із будівлею Харківської обласної державної адміністрації, розташованої за адресою: вул. Сумська, буд. 64, м. Харків. Приблизно о 13 год 00 хв А. спільно з іншими невстановленими особами ввірвався до будівлі ХОДА. Перебуваючи в холі будівлі, А. став кидати в бік прихильників руху «Євромайдан», які перебували в зазначеній будівлі та намагалися перешкодити її захопленню, різноманітні предмети, що підібрав із підлоги, а саме: палиці, каміння та вогнегасник.

Складіть план розслідування зазначеного кримінального правопорушення за наведеною нижче схемою.

Слідчі версії:

- А) _____
 Б) _____
 В) _____

Питання та обставини загальні для всіх версій	Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат

Версія А) _____

Обґрунтування версії А) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Версія Б) _____

Обґрунтування версії Б) _____

З'ясувати		Слідчі (розшу- кові) та інші дії	Строк	Викона- вець	Відмітка про вико- нання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія В) _____

Обґрунтування версії В) _____

З'ясувати		Слідчі (розшу- кові) та інші дії	Строк	Викона- вець	Відмітка про вико- нання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

**2. Ознайомтесь із наведеною нижче фаволою та ви-
конайте запропоновані завдання.**

Стисла фавула. 16 червня 2019 року приблизно о 22 год 30 хв А., знаходячись у коридорі між четвертим і п'ятим поверхами житлового будинку за адресою: вул. Космонавтів, буд. 20, м. Северодонецьк, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння та використовуючи малозначний привід, а саме: словесний конфлікт із потерпілим Б., рукояткою револьвера за типом Флобер моделі «TROOPER. 2,5» наніс йому один удар по голові, у результаті якого потерпілий, повернувшись обличчям до А., побачив у нього в руках револьвер.

Після чого А. зробив один постріл із указанного револьвера в живіт потерпілого Б., який від отриманих тілесних ушкоджень присів на підлогу, тримаючись обома руками за живіт. А. кинув револьвер і зник із місця події.

Визначте судові експертизи, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення.

Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення відповідних судових експертиз.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 25 червня 2016 року А., знаходячись за місцем свого мешкання, використовуючи в режимі фотозйомки належні йому мобільні телефони марки «Samsung GTS 5610» та марки «Samsung SN-J105H/DS», а також цифровий фотоапарат «Nikon Coolpix», сфотографував інтимні частини свого тіла, виготовивши в такий спосіб графічні файли. Указані графічні файли А. переніс і зберігав у власному системному блоці персонального комп'ютера. Надалі, за допомогою зазначеного системного блоку персонального комп'ютера, під'єданого до всевітньої мережі «Інтернет», і як зареєстрований користувач, який має вільний доступ до інтернет-сайту «Swing-zone.com», увійшов до раніше створеної власної сторінки, де, використовуючи свій обліковий запис, завантажив раніше створені ним графічні файли в кількості 517 одиниць фотозображень для публічного доступу й перегляду користувачів указанного вебресурсу.

З'ясуйте наявність підстав для проведення обшуку в А., зміст підготовчих заходів із проведення обшуку в житлі. Складіть план проведення обшуку. Визначте учасників такого обшуку.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

4. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 20 вересня 2018 року приблизно о 21 год 00 хв А., виконуючи обов'язки адміністратора сауни «Алекс», знаходилася на своєму робочому місці в приміщенні вказаної сауни, розташованої за адресою: вул. Нікольська, 25/3, м. Миколаїв. У цей час у приміщенні цієї ж сауни перебував Б., який під час користування послугами сауни попросив А. організувати йому зустріч для отримання сексуальних послуг з особою, яка займається розпустою, на що А. погодилась.

20 вересня 2018 року приблизно о 21 год 10 хв А. здійснила телефонний дзвінок В., яка займається проституцією, та повідомила їй про перебування в сауні «Алекс» відвідувача, який бажає скористатися сексуальними послугами повії.

А. в приміщенні сауни «Алекс», зустрівши раніше викликану нею В., познайомила її з Б., який знаходився в приміщенні сауни «Алекс». Після цього Б. у приміщенні кімнати сауни «Алекс» вступив із В. у статеві зносини, передавши їй за отримання таких послуг грошові кошти.

Визначте типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування зазначеного кримінального правопорушення та запропонуйте алгоритми слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій залежно від слідчої ситуації.

4.2.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 22 березня 2020 року А., знаходячись поблизу одного з магазинів міста, зустрів малолітнього Б. і умовив його вчинити крадіжку зі складського приміщення

цього магазину. Він розказав йому як проникнути в складське приміщення, а також про місцезнаходження сховища, з якого необхідно вчинити крадіжку.

Того ж дня малолітній Б. за вказівкою А. проник через отвір між вікном і стіною до складського приміщення зазначеного магазину й відчинив вхідні двері. Після чого А. проник у складське приміщення, із якого викрав велосипед.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям А. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Які форми впливу може охоплювати об'єктивна сторона кримінального правопорушення, учиненого А.?

Виконайте завдання.

Визначте елементи криміналістичної характеристики, які мають значення для розслідування вказаного кримінального правопорушення. Відповідь оформіть у вигляді таблиці.

№	Елемент криміналістичної характеристики	Розкриття змісту й значення елементу криміналістичної характеристики
1.	Предмет безпосереднього посягання	
2.	Способи вчинення: - способи підготовки до вчинення; - способи безпосереднього вчинення; - способи приховування вчиненого	
3.	Типові сліди (слідова картина)	
4.	Обстановка вчинення (місце, час)	
5.	Характеристика особи злочинця	
6.	Характеристика особи потерпілого	

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

2. Ознайомтесь із вироком Березівського районного суду Закарпатської області від 10 квітня 2019 року, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

*Вирок Березівського
районного суду
Закарпатської області
від 10 квітня 2019 року*

Стисла фабула. П. умовила свою неповнолітню доньку С. випрошувати разом із нею та повнолітньою К. гроші й інші матеріальні цінності в сторонніх осіб біля Греко-католицького храму м. Берегове. Із жовтня 2018 року до 20 січня 2019 року на вказаному місці неповнолітня С. систематично займалася жебрацтвом, віддаючи отримані кошти П.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 2 ст. 304 КК України?

За якими ознаками втягнення неповнолітнього в жебрацтво (ст. 304 КК України) відмежовується від використання малолітньої дитини для зайняття жебрацтвом (ст. 150-1 КК України)?

Як співвідносяться між собою положення ст. 304 КК України та ч. 4 ст. 27 КК України?

Виконайте завдання.

Визначте типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування зазначеного кримінального правопорушення та запропонуйте алгоритми слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій залежно від слідчої ситуації.

Визначте процесуальні й тактичні особливості допиту неповнолітньої С.

3. Ознайомтесь із вироком Диканського районного суду Полтавської області від 01 листопада 2019 року, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

*Вирок Диканського
районного суду
Полтавської області від
01 листопада 2019 року*

Стисла фабула. 04 червня 2019 року, перебуваючи на кладовищі, розташованому в смт Диканька Полтавської області, і впевнившись, що за його діями ніхто не спостерігає, М. із корисливих мотивів за допомогою металевого прута частково демонтував надгробний пам'ятник, установлений на могилі громадянина С., і витягнув металеві вироби, які слугували опорами для пам'ятника. Після цього М. покинув кладовище й розпорядився викраденим майном на власний розсуд. Своїми діями він спричинив матеріальну шкоду на загальну суму 480 (чотириста вісімдесят) грн.

Наступного дня, 05 червня 2019 року, М. прибув на те ж саме кладовище, де, упевнившись, що за його діями ніхто не спостерігає, із корисливих мотивів за допомогою металевого прута частково демонтував надгробний пам'ятник, установлений на могилі громадян Д. та Р., витягнувши металеві вироби, які слугували опорами для пам'ятника. Після цього М. покинув кладовище й розпорядився викраденим майном на власний розсуд. Своїми діями він спричинив матеріальну шкоду на загальну суму 250 (двісті п'ятдесят) грн.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 3 ст. 297 КК України?

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень проти власності й за якими ознаками відмежовується наруга над могилою (ст. 297 КК України)?

Як впливає на кваліфікацію заподіяння під час незаконного заволодіння майном, що знаходиться на могилі, тяжких тілесних ушкоджень очевидцям події?

Виконайте завдання.

Складіть план розслідування зазначеного кримінального правопорушення за наведеною нижче схемою.

Слідчі версії:

А) _____

Б) _____

В) _____

Питання та обставини загальні для всіх версій	Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат

Версія А) _____

Обґрунтування версії А) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія Б) _____

Обґрунтування версії Б) _____

З'ясувати		Слідчі (розшу- кові) та інші дії	Строк	Викона- вець	Відмітка про вико- нання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія В) _____

Обґрунтування версії В) _____

З'ясувати		Слідчі (розшу- кові) та інші дії	Строк	Викона- вець	Відмітка про вико- нання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

4.3. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

4.3.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

1. Ознайомтесь із вироком Соснівського районного суду м. Черкаси від 30 червня 2017 року та ухвалою апеля-

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

ційного суду Черкаської області від 22 вересня 2017 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

*Вирок Соснівського
районного суду м. Черкаси
від 30 червня 2017 року*

*Ухвала апеляційного суду
Черкаської області
від 22 вересня 2017 року*

Стисла фабула. Уранці 03 серпня 2016 року К. на відкритій місцевості, розташованій за магазином «Епіцентр» у м. Черкаси, знайшов і забрав собі пачку з-під сигарет «Parliament», у якій знаходилось 49 поліетиленових сейф-пакетиків із застібкою з порошкоподібною речовиною білого кольору. Згідно з висновком судово-хімічної експертизи порошкоподібні речовини білого кольору містили у своєму складі психотропну речовину, обіг якої обмежено, а саме, амфетамін. Загальна маса амфетаміну (у перерахунку на амфетамін-основу) в наданих на експертизу речовинах – 7,099 г.

Того ж дня, близько 11 год 00 хв, перебуваючи в стані, викликаному вживанням наркотичних засобів, К. знаходився поблизу будинку № 36 на вул. Сумгайтській, м. Черкаси, де до нього підійшли патрульні поліцейські для встановлення особи. Під час огляду в нього було виявлено й вилучено зазначену пачку з-під сигарет «Parliament» із амфетаміном.

Суд першої інстанції засудив К. за ч. 2 ст. 307 КК України (незаконне придбання, зберігання з метою збуту психотропних речовин у великих розмірах).

Надалі захисник К. подав апеляційну скаргу, у якій просив скасувати зазначений вирок й ухвалити новий, у якому

призначити К. покарання, не пов'язане з позбавленням волі, за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 309 КК України. Свою позицію він обґрунтовував тим, що в матеріалах кримінального провадження відсутні докази, які б підтверджували наявність у К. мету збути вилучений у нього амфетамін.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 2 ст. 307 КК України?

Чи заслуговує на підтримку позиція захисника? Якщо позиція захисника заслуговує на підтримку, то якими мають бути формула кваліфікації та формулювання обвинувачення?

2. Ознайомтесь із вироком Шосткінського міськрайонного суду Сумської області від 07 серпня 2015 року та вироком Апеляційного суду Сумської області від 19 травня 2016 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Вирок Шосткінського міськрайонного суду Сумської області від 07 серпня 2015 року

Вирок Апеляційного суду Сумської області від 19 травня 2016 року

Стисла фабула. Органи досудового слідства обвинувачували М. у тому, що в 20-х числах квітня 2013 року, знаходячись на кухні за місцем свого мешкання разом із С., запропонував їй ужити наркотичний засіб «канабіс» у спосіб викурювання через наперсток, надітий на обрізану пластикову пляшку. На вмовляння М. дівчина погодилась і вжила в спосіб куріння наркотичний засіб «канабіс».

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

24 квітня 2013 року під час обшуку квартири М. на кухні співробітники міліції виявили й вилучили дві обрізані пластикові пляшки, а також пробку з наперстком, на яких було нашарування речовини темно-коричневого кольору, яке згідно з висновком експерта є особливо небезпечним наркотичним засобом – екстрактом канабісу, загальною вагою 0,312 г.

Органи досудового слідства кваліфікували дії М. за ч. 1 ст. 317 КК України (організація місця для незаконного вживання наркотичних засобів), ч. 1 ст. 315 КК України (схиляння С. до вживання наркотичних засобів) та ч. 2 ст. 309 КК України. На досудовому слідстві М. стверджував, що кухню для вживання наркотичних засобів не використовував, С. до вживання наркотичних засобів не схиляв, наркотичних засобів працівники міліції в його квартирі не виявили, а разом із С. кури́в тютю́н.

Суд першої інстанції виправдав М.

Апеляційний суд скасував цей вирок у частині виправдання М. за ч. 1 ст. 315, ч. 2 ст. 309 КК України та ухвалив новий вирок, яким визнав М. винним за ч. 1 ст. 315 та ч. 1 ст. 309 КК України.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчинених діянь, яку надав апеляційний суд за ч. 1 ст. 315 та ч. 1 ст. 309 КК України?

Чи можна вважати правильним виправдання М. за ч. 1 ст. 317 КК України?

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 25-річний мешканець м. Суми організував у месенджері Telegram магазин із продажу наркотичних засобів і психотропних речовин. До своєї кримінальної протиправної діяльності він залучив шістьох місцевих чоловіків і жінку. Між учасниками групи було чітко розподілено ролі:

організатор купував наркотичні засоби й психотропні речовини через мережу «Інтернет», двоє його спільників координували замовлення та формували клієнтську базу, а решти четверо займалися безпосередньо збутом наркотиків і психотропних речовин (залишали їх у вигляді закладок у затишних місцях). Ціна «товару» коливалася від 130 (сто тридцять) до 2 600 (дві тисячі шістсот) грн за одну «дозу». Гроші за наркотичні засоби й психотропні речовини співучасники приймали на електронні гаманці, які періодично змінювали. Місячний прибуток учасників групи становив близько 900 (дев'ятсот) тисяч гривень.

09 грудня 2020 року було одночасно проведено 11 санкціонованих обшуків за місцем мешкання та в автомобілях учасників групи. У результаті заходів вилучено понад чотири кілограми канабісу, майже пів кілограма амфетаміну, ємності із залишками наркотичних засобів і психотропних речовин, а також банківські картки, електронні ваги, записи з фінансовими розрахунками й контактними даними, мобільні телефони, ноутбуки й гроші в національній та іноземній валюті.

Станом на 10 грудня 2021 року слідчі повідомили лідерів та одному з учасників групи про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надали слідчі за ч. 2 ст. 307 КК України?

Чи є підстави визнавати вказану групу осіб організованою?

4.3.2. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. 18 березня 2020 року приблизно о 12 год 00 хв А., знаходячись поблизу буд. № 4 містечка ІТР, м. Ру-

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

біжне, Луганська обл. за грошову винагороду в сумі 400 (чотириста) грн передав Б. пачку з-під цигарок, у якій, із його слів, знаходилася наркотична речовина – канабіс.

18 березня 2020 року децьо 12 год 30 хв під час поверхневої перевірки Б. співробітники поліції виявили й вилучили в нього пачку з-під цигарок, у якій знаходилася зовні схожа на канабіс речовина.

Охарактеризуйте слідчу ситуацію, що склалась. Укладіть план розслідування вказаного кримінального правопорушення. Визначте судові експертизи, які потрібно призначити в цьому разі. Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення цих експертиз.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 20 березня 2020 року А. за допомогою месенджера «Telegram» придбав психотропну речовину масою приблизно 2 г за грошові кошти в сумі 1000 (одна тисяча) грн, які він перерахував на невстановлений рахунок електронного гаманця «easy-pay».

Після чого А., використовуючи повідомлення, що надійшло на його мобільний телефон у месенджері «Telegram» з інформацією щодо адреси та місця, де знаходилася психотропна речовина амфетамін, знайшов схованку, у якій були чотири полімерних згортки, обмотані ізоляційною стрічкою чорного кольору, які він поклав до правої кишені курткки.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 20 травня 2020 року А. за допомогою мережі «Інтернет» придбав насіння коноплі. Після цього при-

їхав до домоволодіння, розташованого за адресою: вул. Озерна, буд. 14, с. Боброве, Северодонецький р-н, Луганська обл., де за допомогою сільськогосподарського інвентарю провів обробку ґрунту в теплиці, що знаходиться на території вказаного домоволодіння, зокрема прополов і знешкодив зарослі бур'яну, після чого посіяв насіння коноплі.

01 червня 2020 року до Северодонецького ВП ГУНП у Луганській області звернувся Б. із повідомленням про вирощування А. коноплі.

Визначте типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування зазначеного кримінального правопорушення та запропонуйте алгоритми слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій залежно від слідчої ситуації.

4.3.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. 12 квітня 2020 року приблизно о 12 год 00 хв до А. за місцем його проживання прийшли Б. та В. Перебуваючи в квартирі, В. запропонував А. та Б. спільно вжити в спосіб куріння належний йому наркотичний засіб канабіс, на що ті погодились.

Тоді А. надав Б. та В. кухонну кімнату для вживання наркотичного засобу за допомогою пристрою, що складається з двох пластикових пляшок і металевої кришки. Зазначений пристрій також належав А. Усі троє стали вживати в спосіб куріння належний В. наркотичний засіб канабіс.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Того ж дня на виконання ухвали слідчого судді районного суду Луганської області було проведено обшук зазначеної квартири. Під час проведення обшуку було виявлено та вилучено коробок із-під сірників із речовиною зеленого кольору рослинного походження та пристрій для куріння канабісу, який складається з фрагментів двох пластикових пляшок.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям А., Б. та В. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

За якими ознаками відмежовується кримінально каране придбання наркотичного засобу для дальшого самостійного вживання (ст. 309 КК України) від адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 44 КУпАП (незаконне виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в великих розмірах)?

Виконайте завдання.

З'ясуйте правила поводження з об'єктами, що були виявлені під час обшуку.

Визначте судові експертизи, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення. Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення відповідних судових експертиз.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. 03 листопада 2018 року приблизно о 10 год 30 хв лікар А. знаходився на своєму робочому місці в приміщенні медичного центру. У цей час до нього звернувся Б. із проханням виписати йому рецепт на право придбання наркотичного засобу метадон. А. повідомив Б., що виписування рецепта

займе певний час і буде коштувати 350 (триста п'ятдесят) грн, на що Б. надав свою згоду.

Далі А. заповнив спеціальний рецептурний бланк форми № 3 (ф-3) для виписування наркотичних і психотропних лікарських засобів, який є документом суворої звітності, на ім'я Б. на право одержання препарату «Methadoni» 0,025 г у кількості 30 таблеток. Потім на вказаному рецептурному бланку він поставив свій підпис, відбиток своєї печатки та печатки медичного центру й передав його Б. Своєю чергою, Б. передав А. грошові кошти в розмірі 350 (триста п'ятдесят) грн.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям лікаря А. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Як треба кваліфікувати дії лікаря А. за умови, що він незаконно видав рецепт на право придбання сильнодіючого лікарського засобу?

Виконайте завдання.

Визначте обставини, що підлягають установленню під час розслідування вказаного кримінального правопорушення, зазначте джерела й способи їх отримання.

3. Ознайомтесь із вироком Комсомольського міського суду Полтавської області від 02 червня 2020 року, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. 01 лютого 2016 року о 13 год 02 хв поліцейський Т. ізолятора тимчасового тримання Комсомольського відділу поліції в телефонному режимі погодився на пропозицію невстановленої органом досудового розслідування особи скористатися своїм службовим становищем, щоб передати за винагороду наркотичний засіб певним особам, які утримувалися в ізоляторі тимчасового тримання.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

*Вирок Комсомольського
міського суду
Полтавської області
від 02 червня 2020 року*

Увечері того ж дня, діючи за домовленістю, дорогою на службу Т. отримав від невстановленої слідством особи три паперові згортки з наркотичною речовиною для арештованих і гроші в сумі 280 (двісті вісімдесят) грн як винагороду за зазначені дії.

Зберігаючи наркотичний засіб при собі, Т. прослідував до приміщення Комсомольського відділення поліції, де в холі приміщення о 19 год 48 хв його затримали працівники УСБУ в Полтавській області. Під час особистого обшуку обвинуваченого було виявлено та вилучено готівкові кошти в сумі 371 (триста сімдесят одна) грн і три паперові згортки з наркотичним засобом канабісом, маса якого в перерахунку на суху речовину становила відповідно 0,968 г, 2,623 г, 2,961 г.

Суд першої інстанції засудив Т. за ч. 2 ст. 309 КК України. У дальшому захисник подавав апеляційну та касаційну скарги, у яких вказував на те, що суди першої та апеляційної інстанції неправильно застосували Закон України про кримінальну відповідальність, зокрема не було встановлено факту збуту Т. наркотичних засобів іншим особам. Окрім того, він указував, що в діях Т. відсутня така кваліфікуюча ознака, як збут або передача наркотичних засобів у місця позбавлення волі.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 2 ст. 307 КК України?

Чи можна вважати повною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд?

Виконайте завдання.

З'ясуйте форми протидії розслідуванню зазначеного кримінального правопорушення та охарактеризуйте основні методи їх подолання.

Визначте судові експертизи, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення.

Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення відповідних судових експертиз.

4.4. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

4.4.1. Кримінально-правова кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської безпеки

1. Ознайомтесь із вироком Новоодеського районного суду Миколаївської області від 18 квітня 2019 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Вирок Новоодеського районного суду Миколаївської області від 18 квітня 2019 року

Стисла фабула. 21 лютого 2019 року о 21 год 35 хв С. зателефонував на лінію «102» ГУНП у Миколаївській області та анонімно повідомив черговому, що Новоодеський відділ поліції ГУНП у Миколаївській області заміновано, достовірно знаючи та усвідомлюючи, що повідомлена ним інформація є неправдивою. Зазначене повідомлення С. призвело до дезорганізації функціонування Новоодеського відділу

поліції ГУНП у Миколаївській області.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 1 ст. 259 України?

Роз'ясніть зміст такої ознаки кримінального правопорушення, передбаченої ч. 2 ст. 259 КК України, як «тяжкі наслідки». Чи є підстави визнати дезорганізацію функціонування відділу поліції тяжкими наслідками?

2. Ознайомтесь із ухвалою Апеляційного суду Донецької області від 06 жовтня 2016 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

*Ухвала Апеляційного
суду Донецької області
від 06 жовтня 2016 року*

Стисла фабула. У період із 25 травня до 14 вересня 2015 року М., діючи умисно, на території м. Волноваха Волноваського району Донецької обл. передавав представникові не передбаченого законом збройного формування – підрозділу внутрішньої безпеки внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ так званої «Донецької народної республіки» – інформацію про перемі-

щення підрозділів Збройних сил України в районах населених пунктів Валер'янівна, Карлівка, Хлібодарівка-Карлівка, Новотроїцьке, Бугас, Докучаєвськ, Миколаївка, Оленівка, Костянтинівка, Красноармійськ, Селидове, Новогнатівка, Волноваха.

Зазначену інформацію в дальшому використовували представники так званої «Донецької народної республіки» під час здійснення артилерійських обстрілів місць дислокації військовослужбовців і військової техніки Збройних сил України й інших військових формувань України, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на території м. Волноваха Донецької області й прилеглих населених пунктів

Волноваського р-ну Донецької обл., а також знищення особового складу та військового майна іншим способом.

Суд першої інстанції засудив М. за ч. 1 ст. 258-3 КК України (умисне інше сприяння діяльності терористичної організації (шляхом надання інформації)). Розглянувши апеляційні скарги прокурора та захисника, Апеляційний суд Донецької області дійшов висновку, що дії М. треба перекваліфікувати з ч. 1 ст. 258-3 КК України на ч. 1 ст. 256 КК України.

За якими ознаками злочинна організація, передбачена ч. 1 ст. 255 КК України, відмежовується від терористичної організації, передбаченої ст. 258-3 КК України?

Чи можна погодитися з аргументами, які навів Апеляційний суд Донецької області щодо перекваліфікації дій М. із ч. 1 ст. 258-3 КК України на ч. 1 ст. 256 КК України?

3. Ознайомтесь із випуском новин ТСН і дайте відповіді на поставлені запитання.

Стисла фабула. У період із 28 вересня до 02 жовтня 2020 року на території Луганської області відбулися масштабні пожежі, що призвели до знищення десятків гектарів лісових масивів і сотень будинків у населених пунктах, а також загибелі 11 людей. Керівництво Національної поліції України висунуло три версії: порушення правил пожежної безпеки, умисні підпали, несприятливі погодні умови (сильний вітер і засуха).

Дайте кримінально-правову оцінку фактам загибелі людей, знищенню майна і лісових масивів за умови, що зазначені наслідки стали результатом порушення правил пожежної безпеки.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Дайте кримінально-правову оцінку фактам загибелі людей, знищенню майна і лісових масивів за умови, що зазначені наслідки стали результатом умисних підпалів.

Дайте кримінально-правову оцінку фактам загибелі людей, знищенню майна і лісових масивів за умови, що зазначені наслідки стали результатом несприятливих погодних умов.

4.4.2. Розслідування кримінальних правопорушень проти громадської безпеки

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 29 серпня 2020 року приблизно о 17 год 30 хв А., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, знаходився за місцем свого мешкання та мешкання своєї матері Б. за адресою: вул. Арсенальна, буд. 25, кв. 2, м. Рубіжне, Луганська обл., де під час сварки з матір'ю зачинився всередині квартири та в присутності своєї матері Б. і працівників поліції УПП у Луганській області, які перебували на сходовому майданчику біля вхідних дверей квартири, усно повідомив інформацію про підготовку до вибуху, а саме, про підрив гранати.

Визначте тактичні операції, які доцільно провести в зазначеній ситуації. Охарактеризуйте порядок їх проведення.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 15 грудня 2018 року приблизно о 06 год 00 хв А. у спосіб відтиснення дверей проник до приміщення магазину зброї «Кречет», який розташований за адресою: вул. Донецька, буд. 33в, м. Северодонецьк. Знаходячись у приміщенні магазину, А. викрав карабін нарізний МКМ-072Сб к. 7,62x39 і коробку набоїв до нього.

Заволодівши викраденим майном, А. виніс його за межі приміщення магазину й поклав на землю, після чого повернувся до магазину для продовження злочину, проте був затриманий працівниками поліції.

Визначте дії слідчого на підготовчому етапі огляду місця події за вказаним фактом. Зазначте учасників такого огляду. Охарактеризуйте тактичні особливості проведення огляду місця події.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 20 червня 2020 року о 09 год 00 хв А. пішов до лісосмуги, що розташована поблизу вул. Лугова, м. Попасна Луганської обл., для збирання металобрухту. Збираючи металобрухт, А. у траві вздовж лісосмуги побачив предмет сферичної форми, зеленого кольору, зовні схожий на корпус ручної гранати РГД-5, предмет циліндричної форми, зовні схожий на запал ручної гранати УЗРГМ, а також предмет, зовні схожий на пістолет. Після цього А. привласнив знайдені предмети, які переніс за адресою свого мешкання: вул. Магістральна, буд. 41, м. Попасна, Луганська обл., поклавши їх у приміщенні літньої кухні.

10 липня 2020 року працівники Попаснянського ВП ГУНП на підставі ухвали слідчого судді Попаснянського районного суду Луганської області провели обшук домоволодіння за адресою: вул. Магістральна, буд. 41, м. Попасна, Луганська обл. під час якого в приміщенні літньої кухні на стільці під одягом було виявлено та вилучено: предмет сферичної форми, зеленого кольору, який зовні схожий на корпус ручної гранати РГД-5, предмет циліндричної форми, зовні схожий на запал ручної гранати УЗРГМ і предмет, зовні схожий на пістолет.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Визначте судові експертизи, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення. Охарактеризуйте дії слідчого з призначення відповідних судових експертиз. Визначте експертні установи, яким може бути доручено проведення експертиз.

Сформулюйте питання, які потрібно поставити на вирішення відповідних судових експертиз.

4. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 08 серпня 2020 року приблизно о 18 год 30 хв під час огляду місця події, який проводили працівники поліції за адресою: вул. Курчатова, буд. 15а, м. Северодонецьк, Луганська обл. у сумці А., у присутності понятих, виявлено та вилучено металевий ніж.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

4.4.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти громадської безпеки

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 21 липня 2019 року приблизно о 09 год 00 хв бригада служби підстанцій 35 кВ і вище під керівництвом майстра А. прибула на електропідстанцію, розташовану в одному із селищ Житомирської обл., для робіт із уведенню в дію трансформатора. Майже о 09 год 10 хв А. почув крики Б. і, вибігши із салону автомобіля, у якому знаходився після прибуття до підстанції, почув тріск із боку підстанції. Прибігши на територію підстанції, А. побачив В., який лежав без ознак життя та був зі слідами електричних опіків.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям В. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Від яких суміжних кримінальних правопорушень проти життя, власності та громадської безпеки й за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях А.?

Виконайте завдання.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

2. Ознайомтесь із вироком Київського районного суду м. Одеси від 05 квітня 2019 року, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. Т. протягом червня–липня 2015 року брав участь у діяльності групи, мета якої полягала в здійсненні на території м. Одеса низки терористичних актів і диверсій. 29 червня 2015 року він отримав від невстановлених слідством осіб саморобний, придатний для здійснення вибуху, вибуховий пристрій розміром 260x165x360 мм із електричним способом приведення в дію (мобільний телефон Samsung модель GTE 1202 із дротами й акумулятором; електродетонатор ЕДП; заглушка запального гнізда). Цей вибуховий пристрій Т. зберігав у своєму гаражі й мав використати для вчинення терористичного акту на території м. Миколаїв. Але він не встиг цього зробити, оскільки 05

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

липня 2015 року всіх учасників готування до терористичного акту затримали співробітники Управління СБ України в Одеській області. Того ж дня в Т. під час обшуку було вилучено зазначений саморобний вибуховий пристрій.

Суд першої інстанції кваліфікував дії Т. за ч. 1 ст. 258-3; ч. 1 ст. 14, ч. 2 ст. 258, ч. 1 ст. 263 КК України (участь у терористичній групі; готування до терористичного акту за попередньою змовою групою осіб; незаконне придбання, зберігання та передача вибухового пристрою, без передбаченого законом дозволу).

Дайте відповіді на запитання.

Яким має бути формулювання обвинувачення за ч. 1 ст. 263 КК України у викладеній у вирокі ситуації?

Чи можна вважати правильною правову оцінку дій Т. із придбання та зберігання вибухового пристрою, яку надав суд за ч. 1 ст. 14, ч. 2 ст. 258 і ч. 1 ст. 263 КК України?

Чи можна вважати правильною правову оцінку причетності Т. до терористичної групи, яку надав суд за ст. 258-3 КК України?

Виконайте завдання.

Визначте підготовчі дії слідчого до обшуку в гаражі Т. Охарактеризуйте тактику його проведення.

Визначте судові експертизи, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення.

Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення відповідних судових експертів.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 13 листопада 2019 року приблизно о 23 год 30 хв А. вийшла зі свого приватного будинку, у якому за-

лишила самого свого малолітнього онука Б., який спав на дивані в одній із кімнат будинку. До того ж вона зачинила на замок вхідні двері в будинок, а на дерев'яній поверхні серванту, розміщеного впритул до дивану, де спав онук, залишила без нагляду запалену свічку, яка горіла через відключення будинку від електропостачання. За час відсутності А. вдома полум'я свічки перекинулося на меблі, у результаті чого сталася пожежа, під час якої малолітній Б. загинув.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям А. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень проти життя та власності й за якими ознаками відмежується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях А.?

Виконайте завдання.

Складіть план розслідування зазначеного кримінального правопорушення за наведеною нижче схемою.

Слідчі версії:

- А) _____
Б) _____
В) _____

Питання та обставини загальні для всіх версій	Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат

Версія А) _____

Обґрунтування версії А) _____

**4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)**

З'ясувати		Слідчі (розшу- кові) та інші дії	Строк	Викона- вець	Відмітка про вико- нання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія Б) _____

Обґрунтування версії Б) _____

З'ясувати		Слідчі (розшу- кові) та інші дії	Строк	Викона- вець	Відмітка про вико- нання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія В) _____

Обґрунтування версії В) _____

З'ясувати		Слідчі (розшу- кові) та інші дії	Строк	Викона- вець	Відмітка про вико- нання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

4.5. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

4.5.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва

1. Ознайомтесь із вироком Первомайського міськрайонного суду Харківської області від 08 травня 2020 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

*Вирок Первомайського
міськрайонного суду
Харківської області
від 08 травня 2020 року*

Стисла фабула. Згідно з наказом начальника ТОВ «Компанія Регіон» О. був прийнятий на посаду інженера з охорони праці, а Д. – на посаду майстра виробничого цеху.

Відповідно до наказу начальника ТОВ «Компанія Регіон» від 15 липня 2019 року № 06 майстер виробничого цеху Д. виконував обов'язки начальника цеху вказаної установи й організував роботи із завантажування вертлюга з використанням автокрана. Десь о 13 год 30 хв інженер з охорони праці О. і майстер виробничого цеху Д. провели інструктаж слюсарям-ремонтникам 4 розряду Т. і Ч., які мали безпосередньо завантажити вертлюг до вантажного автомобіля за допомогою автокрана. Після цього О. та Д. на місці безпосереднього завантаження вертлюга здійснювали контроль за роботою. Порушуючи вимоги законодавства про працю, вони не забезпечили працівників Т. і Ч. відповідними інструментами, зокрема крюком або прикріпленою до великогабаритного вантажу мотузкою для направлення вантажу під час опускання в кузов автомобіля.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Під час переміщення вертлюга до кузова вантажного автомобіля слюсарі-ремонтники Т. і Ч. піднялися до кузова, де Т. із власної необережності випадково взявся рукою в місці з'єднання рухомих частин вертлюга. У результаті під час опускання вертлюга він травмував ліву кисть руки (отримав тілесні ушкодження середнього ступеня тяжкості).

Чи можна вважати правильною правову оцінку діяння, учиненого інженером з охорони праці О. та майстром виробничого цеху Д., яку надав суд за ч. 1 ст. 272 КК України?

Роз'ясніть зміст такої ознаки кримінального правопорушення, передбаченої ч. 2 ст. 272 КК України, як «тяжкі наслідки».

За якими ознаками відмежовуються кримінальні правопорушення, передбачені ст. 271 КК України (порушення вимог законодавства про охорону праці) і ст. 272 КК України (порушення правил безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою)?

2. Ознайомтесь із вироком Кам'янка-Бузького районного суду Львівської області від 08 грудня 2016 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

*Вирок Кам'янка-Бузького
районного суду
Львівської області
від 08 грудня 2016 року*

Стисла фабула. Перебуваючи на посаді старшого майстра шляхового 2-ї лінійної дільниці ВП «Кам'янка-Бузька дистанція колії» ДТГО «Львівська залізниця», 16 жовтня 2014 року М. порушив низку вимог своєї посадової інструкції та Інструкції з охорони праці для операторів дефектоскопних візків, затвердженої наказом ВП «Кам'янка-Бузька дистанція колії» від 04 лютого 2013 року № 127. Ці порушення виявились у тому, що він недостатньо

контролював безпечність виконання робіт із перевірки рейкового господарства на перегоні Сапіжанка-Добротвір ДТГО «Львівська залізниця» підлеглими працівниками. Зокрема, він не виявив той факт, що перевірка рейкового господарства дефектоскопним візком здійснювалася за участю лише одного сигналіста С. (хоча кількість сигналістів має складати не менше двох осіб) і не припинив її. Як прослідковується з вироку, другий сигналіст Д. мав бути присутнім під час указаних робіт, але не виконав цей обов'язок. Близько 12 год 00 хв на вказаному перегоні, другий пікет п'ятого кілометра, під час перевірки рейкового господарства стався наїзд на дефектоскопний візок, у результаті чого від отриманих травм загинули майстер цеху рейкової дефектоскопії та монтер колії (сигналіст С.).

Чи можна вважати правильною правову оцінку діяння, учиненого старшим майстром М., яку надав суд за ч. 2 ст. 271 КК України?

Дайте кримінально-правову оцінку діям сигналіста Д., який був відсутнім під час перевірки рейкового господарства, з огляду на викладені у вироку обставини справи.

3. Ознайомтесь із вироком Святошинського районного суду м. Київ від 27 січня 2014 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

Вирок Святошинського районного суду м. Київ від 27 січня 2014 року

Стисла фабула. 03 жовтня 2011 року головний державний інспектор з охорони праці в газовому господарстві територіального управління Держгірпромнагляду по Київській області та м. Київ провів позапланову перевірку щодо виконання вимог законів та інших нормативних актів з охорони праці під час експлуатації

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

автомобільної газозаправної станції за місцем фактичного знаходження автозаправної станції ПП «Фірма Академпромбуд».

Під час перевірки було встановлено, що за результатами ідентифікації автозаправна станція належить до об'єкта підвищеної небезпеки 2-го класу, а також виявлено низку порушень нормативно-правових актів з охорони праці й промислової безпеки, зокрема, не одержано дозвіл органів Держгірпромнагляду на здійснення робіт із підвищеною небезпекою; не створено службу охорони й не призначено особу, відповідальну за безпечну експлуатацію виробничих будівель і споруд; не проводяться періодичні огляди вибухозахищеного електрообладнання у встановлені терміни; у вибухонебезпечних зонах допускається експлуатація електрообладнання загального призначення (на колонках встановлено сигнальні лампи без відповідного ступеня вибухозахисту); демонтований контактний пристрій для приєднання заземлювального пристрою, який використовується для заземлення автоцистерни під час зливу палива до резервуарів станції тощо. Як зазначено у вироку, виявлені порушення сукупно створюють загрозу виникнення пожежі, розповсюдження вогню та загибелі працівників підприємства, настання інших тяжких наслідків.

Указані порушення були допущені внаслідок бездіяльності Н., директора АЗС ПП «Фірма «Академпромбуд».

Чи можна вважати правильною правову оцінку діяння, учиненого директором Н., яку надав суд за ч. 1 ст. 273 КК України?

За якими ознаками відмежовуються кримінальні правопорушення, передбачені ст. 273 КК України (порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах) і ст. 272 КК України (порушення правил безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою)?

4. Ознайомтесь із вироком Зміївського районного суду Харківської області від 21 липня 2016 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

*Вирок Зміївського
районного суду
Харківської області
від 21 липня 2016 року*

Стисла фабула. 28 липня 2015 року о 07 год 00 хв відповідно до графіка роботи начальник технічного відділу КП «Зміїв-сервіс» К. виписав наряд-допуск на виконання робіт із підвищеною небезпекою з очищення приямка каналізаційної насосної станції на вулицях Вишневій та Електричній у м. Зміїв. Проведення цих робіт було доручено слюсарям-ремонтникам П., Ш., а також водієві вантажного автомобіля

«Камаз» В. Згідно з виписаного наряду-допуску виконавцем і відповідальним за проведення робіт було визначено майстра КП «Зміїв-сервіс» М.

Того ж дня після інструктажу, близько 08 год 00 хв, робоча бригада в складі слюсарів П., Ш. і водія В. на службовому автомобілі «Камаз», оснащеному асенізаційною системою, виїхала на виконання робіт. До того ж майстер М., достовірно знаючи, що згідно з вищезазначеним нарядом-допуском був виконавцем і відповідальним за проведення робіт, направився на виконання робіт на інший об'єкт. Ігноруючи вимоги посадової інструкції та положення нормативно-правових актів у сфері охорони праці, начальник технічного відділу К. також не з'явився на місце проведення робіт зазначеної бригади КП «Зміїв-сервіс».

Того ж дня, приблизно об 11 год 00 хв, закінчивши роботу на вул. Електричній, робоча бригада в складі слюсарів П., Ш. і водія В. на службовому автомобілі «Камаз», через відсутність контролю з боку майстра М., самовільно прийняла

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

рішення перевірити щодо засмічення каналізаційні колодязі, які знаходяться на перехресті вулиці Якіра та Пролетарського шосе в м. Зміїв.

Приїхавши за вказаною адресою, слюсарі відкрили каналізаційний люк, зачекали 15–20 хв, щоб вивітрилися можливі скупчення газу. Потім Ш. заліз у колодязь і виявив забиття труби сміттям. Було розпочато продувку вказаної труби за допомогою компресорної системи, установленної на автомобілі «Камаз». Через деякий час П. зрозумів, що Ш. не реагує на звернення, спробував його врятувати, але сам при цьому втратив свідомість і впав у колодязь. Водій В. із перехожими витягнули Ш. із колодязя. Робітники Державної служби з надзвичайних ситуацій прибули на виклик і витягли з колодязя П., який на цей час уже загинув від асфіксії через закриття дихальних отворів і шляхів сторонніми предметами (каналізаційними стічними водами) на фоні відсутності кисню в робочій зоні каналізаційного колодязя.

Чи можна вважати правильною правову оцінку діянь, учинених начальником технічного відділу К. і майстром М., яку надав суд за ч. 1 ст. 271 КК України?

За якими ознаками відмежовуються кримінальні правопорушення, передбачені ст. 271 КК України (порушення вимог законодавства про охорону праці) і ст. 272 КК України (порушення правил безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою)?

4.5.2. Розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. Приблизно з жовтня 2017 року А. з відома директора ТОВ «БЕЗОПЛОК» Б., який є особою, відпові-

дальною за охорону праці на зазначеному підприємстві, проходив стажування на підприємстві ТОВ «БЕЗОПЛОК» на посаді підсобного працівника.

02 лютого 2018 року в денний час на території ТОВ «БЕЗОПЛОК» за адресою: вул. залізнична, буд. 32, м. Старобільськ, Луганська обл., підсобний працівник А. проводив роботи підвищеної небезпеки з очищення бункера для накопичення дерев'яної стружки та тирси без попереднього навчання з охорони праці, перевірки знань, складання наряду-допуску, забезпечення засобами індивідуального захисту та контролю з боку відповідальної особи.

Під час виконання робіт із підвищеною небезпекою А. заліз у середину бункера для накопичення дерев'яної стружки й тирси для його очищення, у результаті чого його засипало дерев'яною стружкою та тирсою, що призвело до його загибелі.

Визначте типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування зазначеного кримінального правопорушення та запропонуйте алгоритми слідчих (розшукових) й інших процесуальних дій залежно від слідчої ситуації.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 06 листопада 2018 року ремонтувальник площинних споруд і за сумісництвом робітник із комплексного обслуговування та ремонту будинків КО стадіон «Юність» А. за вказівкою директора КО стадіон «Юність» Б., який достовірно знав, що в А. відсутня кваліфікація для проведення таких робіт, що така робота не відповідає його спеціальності (професії), а також відсутній наряд-допуск, проходження медичного огляду зазначеним працівником, на території стадіону «Юність» за адресою: вул. Погранична, буд. 15, м. Миколаїв здійснював заміну освітлювального прожектора на бетонній опорі лінії електропередач. У процесі виконання

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

цих робіт А. стало зле й під час спроби спуститися з драбини він зірвався з висоти й, упавши на землю, помер від отриманих травм.

Визначте обставини, що підлягають установленню під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення, укажіть джерела й способи їх отримання.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 27 червня 2019 року приблизно о 09 год 00 хв бригада служби підстанцій 35 кВ і вище під керівництвом майстра А. прибула на електропідстанцію, розташовану за адресою: вул. Лесі Українки, буд. 83, с. Уладівка, Літинський р-н, Вінницька обл. для робіт із уведення в дію трансформатора. Десь о 09 год 10 хв А. почув крики Б. і вибігши із салону автомобіля, у якому знаходився після прибуття до підстанції, почув тріск з боку підстанції. Прибігши на територію підстанції, він побачив В., який лежав без ознак життя зі слідами електричних опіків.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) й інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

4.5.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 14 квітня 2020 року в с. Канатове Кропивницького р-ну Кіровоградської обл. А., солдат взводу радіотехнічного забезпечення вузла зв'язку та радіотехнічного забезпечення військової частини А1469, виконував роботи з

обслуговування автомобіля УАЗ 33031 АПП-90П. Спускаючись в оглядову яму через непристосоване для цього місце, солдат А. упав у яму, унаслідок чого отримав тілесні ушкодження середньої тяжкості.

За вказаним фактом було розпочато кримінальне провадження за ч. 1 ст. 271 КК України стосовно командира взводу зазначеної військової частини Б. за те, що перед початком робіт з обслуговування автомобіля він належним чином не провів із солдатом А. інструктаж щодо заходів безпеки під час технічного обслуговування техніки й не контролював його під час відповідних робіт.

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав слідчий?

За якими ознаками порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України) відмежовується від «іншого умисного невиконання військовою службовою особою дій, які вона за своїми службовими обов'язками повинна була виконати» (ст. 426 КК України)?

За якими ознаками кримінально каране порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України) відмежовується від адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 41 КУпАП (порушення вимог законодавства про охорону праці)?

Виконайте завдання.

Визначте форми протидії розслідуванню зазначеного кримінального правопорушення та охарактеризуйте основні методи їх подолання.

2. Ознайомтесь із вироком Голопристанського районного суду Херсонської області від 11 лютого 2016 року, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

*Вирок Голопристанського
районного суду
Херсонської області
від 11 лютого 2016 року*

Стисла фабула. Органи до-
судового розслідування обвину-
вачували інженера ТОВ «Фірма
«Теплотехніка» Н., який за суміс-
ництвом виконував також функ-
ції з охорони праці, у вчиненні
кримінального правопорушення,
передбаченого ч. 1 ст. 272 КК Укра-
їни за наведених нижче обставин.

У період із 11 квітня 2014 року до 22 січня 2015 року, будучи службовою особою, відповідальною за дотримання правил безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою на шести автозаправних станціях ТОВ «Фірма «Теплотехніка», Н. не виконував свої обов'язки щодо забезпечення правил безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою, які мав можливість і повинен був виконувати, і допустив виникнення численних (40) порушень вимог Закону України «Про охорону праці», постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» від 26 жовтня 2011 року № 1107 та інших підзаконних актів з охорони праці.

В основу обвинувачення було покладено висновки Головного управління державної служби України з надзвичайних ситуацій у Херсонській області й Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України територіального управління Держгірпромнагляду в Херсонській області про те, що експлуатація автозаправних станцій із невиконаними протипожежними заходами створювала загрозу виникнення пожежі, що могла призвести до великих матеріальних збитків і загибелі людей.

Проте суд першої інстанцій виправдав Н. за відсутністю в його діях складу кримінального правопорушення, обґрунтовуючи своє рішення тим, що під час досудового слідства не були встановлені достатні докази, які б сукупно підтверджували, що виявлені порушення правил безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою становили реальну загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків.

Дайте відповіді на запитання.

Роз'ясніть зміст суспільно небезпечних наслідків, передбачених ч. 1 ст. 272 КК України.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд?

Виконайте завдання.

Визначте слідчі (розшукові) й інші процесуальні дії, які потрібно провести для встановлення причинного зв'язку між порушенням правил і створенням загрози. Наведіть їх основні організаційні й тактичні особливості проведення.

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. 13 травня 2019 року приблизно о 10 год 40 хв директор підприємства А. дав завдання підлеглим робітникам, зокрема вантажникові (стропальнику) В. завантажити за допомогою автомобільного крану обсадні труби, які були складені на відкритому майданчику підприємства, на вантажний трал. Обсадні труби знаходилися на нерівному, частково асфальтованому покритті й були складені в спосіб, який суперечить схемам складування (штабелем у «піраміду», без фіксації крайніх труб клинами встановлених розмірів з обох повздовжніх боків). Зазначені обставини робили конструкцію із обсадних труб нестійкою.

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Після початку вантажних робіт А. залишив місце проведення робіт, до того ж не створивши безпечні умови праці, не забезпечивши контроль за правильним проведенням вантажно-розвантажувальних робіт, допустивши знаходження працівника В. між вантажем, який переміщувався, і штабелем із того боку труб, де були відсутні клини. У результаті в той бік, де знаходився працівник В., відбувся зсув труб. В. придало трубою, унаслідок чого він отримав тілесне ушкодження середньої тяжкості.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку діям директора підприємства А. з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

З огляду на відтворені у фабулі обставини справи дайте кримінально-правову оцінку дій осіб, які безпосередньо склали на нерівному майданчику підприємства обсадні труби й не зафіксували крайні труби клинами, тобто не зробили стійкою конструкцію з труб?

Виконайте завдання.

Визначте судові експертизи, які потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення.

Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення відповідних судових експертів.

4.6. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

4.6.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту

1. Ознайомтесь із вироком Кіровоградського районного суду Кіровоградської області від 04 березня 2019 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

*Вирок Кіровоградського
районного суду
Кіровоградської області
від 04 березня 2019 року*

Стисла фабула. 27 червня 2013 року близько 16 год 30 хв, керуючи автомобілем ЗАЗ 110307 у світлу пору доби з боку м. Кіровоград у напрямку с. Аджамка, К. не впорався з керуванням автомобіля, допустив виїзд автомобіля за межі проїжджої частини й наїхав на дерево. Унаслідок дорожньо-транспортної пригоди пасажирка автомобіля ЗАЗ 110307 С. отримала тяжкі тілесні ушкодження, від яких по-

мерла в лікарні, а пасажир О. – середньої тяжкості тілесні ушкодження.

В обвинувальному акті К. обвинувачувався в порушенні вимог п. п. 1.5, 2.3, 12.1 Правил дорожнього руху (у тому, що проявив власну необережність і недбалість для забезпечення елементарних вимог безпеки дорожнього руху й не вибрав безпечну швидкість руху, щоб мати можливість постійно контролювати рух транспортного засобу), що призвело до смерті потерпілої.

Під час судового розгляду К. пояснював, що під час керування автомобілем раптом утратив свідомість і не пам'ятає, як наїхав на дерево. Потерпілий О. підтвердив факт втрати свідомості К. перед тим, як автомобіль виїхав за межі проїжджої частини.

Суд першої інстанції взяв до уваги зазначені показання та виправдав К.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд?

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень і за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 286 КК України?

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Від яких суміжних складів адміністративних правопорушень і за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 286 КК України?

2. Ознайомтесь із вироком Первомайського міськрайонного суду Кіровоградської області від 14 березня 2019 року й дайте відповіді на поставлені запитання.

*Вирок Первомайського
міськрайонного суду
Кіровоградської області
від 14 березня 2019 року*

Стисла фабула. 02 вересня 2018 року близько 19 год 00 хв обвинувачений Б. в усній формі дозволив своєму неповнолітньому синові С. керувати належним йому автомобілем ВАЗ 2106 попри те, що його син не мав посвідчення водія та права керувати транспортним засобом. Неповнолітній С. на вказаному автомобілі рухався польовою ґрунтовою дорогою на західній околиці с. Романова Балка Первомайського р-

ну Миколаївської обл. і в районі розгалуження ґрунтових доріг в умовах обмеженої видимості допустив зіткнення з мотоциклом «Днепр» МТ 16 із боковим причепом під керуванням А., який рухався йому на зустріч. У результаті зіткнення А. отримав тяжкі тілесні ушкодження.

Чи можна вважати правильною правову оцінку діяння, учиненого Б., яку надав суд за ст. 287 КК України?

Від якого суміжного складу адміністративного правопорушення на транспорті й за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях Б.?

3. Ознайомтесь із вироком Здолбунівського районного суду Рівненської області від 14 грудня 2015 року та дайте відповіді на поставлені запитання.

*Вирок Здолбунівського
районного суду
Рівненської області
від 14 грудня 2015 року*

Стисла фабула. 18 лютого 2013 року М. виготовив звернення до Президента України на п'ятьох скріплених між собою аркушах паперу формату А 4 у спосіб нанесення рукописних написів барвником чорного кольору. 19 лютого 2013 року він виготовив щит із дерев'яних брусків і металевої бляхи, на якому також написав звернення барвником чорного кольору. Окрім того, із двох частин цегли білого кольору

М. виготовив муляж саморобного вибухового пристрою. До зазначених цеглин він прив'язав два шматки дроту, кінці яких ізоляційною стрічкою чорного кольору приєднав до ігращового пістолета з лампочкою червоного кольору.

19 лютого 2013 року близько 03 год 00 хв М. прибув на 141 км перегону Озеряни–Здолбунів залізниці ДТГО «Львівської залізниці» під автомобільним мостом і встановив виготовлений із дерев'яних брусків і металевої бляхи щит і муляж саморобного вибухового пристрою, приєднавши кінці дроту до залізничної колії. Поруч зі щитом він залишив своє звернення.

Указаними діями М. було порушено звичну роботу залізничного транспорту через блокування руху двох пасажирських і дев'яти вантажних потягів. Унаслідок затримок потягів залізниці ДТГО «Львівська залізниця» було завдано збиток у розмірі 14461, 80 (чотирнадцять тисяч чотиреста шістьдесят одна грн вісімдесят коп).

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 1 ст. 279 КК України?

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень і за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях М.?

4.6.2. Розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 26 травня 2019 року приблизно о 16 год 00 хв до відділу поліції звернувся А., який повідомив, що в нього здійснено угон річкового судна марки Adamant, бортовий номер 859475, із навісним двигуном марки Honda 50, яке було пришвартоване на узбережжі річки Десенка за адресою: пр. Генерала Ватутіна, 2, м. Київ.

Визначте типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування зазначеного кримінального правопорушення та запропонуйте алгоритми слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій залежно від слідчої ситуації.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 18 червня 2019 року приблизно о 08 год 05 хв до Северодонецького ВП ГУНП у Луганській області надійшло повідомлення про те, що на перехресті вул. Донецької та проспекту Хіміків м. Северодонецька Луганської обл. автомобіль «MAZDA-6» синього кольору здійснив наїзд на велосипедиста.

Визначте елементи криміналістичної характеристики, які мають значення для розслідування зазначеного кримінального правопорушення. Відповідь оформіть у вигляді таблиці.

№	Елемент криміналістичної характеристики	Розкриття змісту й значення елементу криміналістичної характеристики
1.	Предмет безпосереднього посягання	
2.	Способи вчинення: - способи підготовки до вчинення; - способи безпосереднього вчинення; - способи приховування вчиненого	
3.	Типові сліди (слідова картина)	
4.	Обстановка вчинення (місце, час)	
5.	Характеристика особи злочинця	
6.	Характеристика особи потерпілого	

3. Ознайомтесь із наведеною нижче фавбулою та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавбула. 14 травня 2020 року приблизно о 08 год 00 хв до Северодонецького ВП ГУНП у Луганській області звернувся А., який повідомив про викрадення в нього автомобіля «TOYOTA-COROLLA». Під час допиту А. пояснив, що 13 травня 2020 року приблизно о 20 год 00 хв він разом зі своїми знайомими Б. і В. на зазначеному автомобілі приїхав до себе додому за адресою: с. Сиротине, вул. Озерна, буд. 5, загнав автомобіль у гараж, який знаходиться на подвір'ї, після чого всі разом зайшли в дім та святкували день народження А., уживаючи при цьому алкогольні напої. Приблизно о 23 год 30 хв А. пішов спати, а Б. та В. ще продовжували святкувати. Прокинувшись зранку, А. вийшов на подвір'я та побачив, що ворота гаража відчинені, автомобіль у гаражі відсутній, а Б. та В. у домі не було.

Складіть план розслідування зазначеного кримінального правопорушення за наведеною нижче схемою.

**4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)**

Слідчі версії:

А) _____

Б) _____

В) _____

Питання та обставини загальні для всіх версій	Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат

Версія А) _____

Обґрунтування версії А) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія Б) _____

Обґрунтування версії Б) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

Версія В) _____

Обґрунтування версії В) _____

З'ясувати		Слідчі (розшукові) та інші дії	Строк	Виконавець	Відмітка про виконання та результат
Питання за версією	Обставини у зв'язку з добутими даними				

4.6.3. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту

1. Ознайомтесь із наведеною нижче фабулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фабула. 20 грудня 2019 року приблизно о 10 год 00 хв на дорозі поруч із будинком № 25 на вул. Т. Шевченка, м. Харків інспектор роти № 6 батальйону № 1 УПП у м. Харків А. зупинив автомобіль «Audi-80» під керуванням Б. Під час перевірки номерів кузова зазначеного автомобіля інспектор А. виявив ознаки їх зміни.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку факту зміни номерів кузова автомобіля з огляду на викладені у фабулі обставини справи.

Від яких суміжних складів кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту й за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що передбачає кримінальну відповідальність за зміну номерів кузова автомобіля?

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА (ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Виконайте завдання.

Визначте обставини, що підлягають установленню під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення, зазначте джерела й способи їх отримання. Яку судову експертизу потрібно призначити під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення? Сформулюйте питання, які треба поставити на вирішення цієї експертизи.

2. Ознайомтесь із наведеною нижче фавулою, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

Стисла фавула. 26 липня 2019 року приблизно о 12 год 00 хв до відділу поліції ГУНП у Миколаївській області звернувся А., директор майданчика з продажу автомобілів, розташованого в м. Миколаїв, із заявою про викрадення із зазначеного майданчика автомобіля марки «Mercedes-benz» моделі «Viano» червоного кольору, державний реєстраційний номер BE 3442 BM, 2005 року випуску.

Дайте відповіді на запитання.

Дайте кримінально-правову оцінку факту зникнення автомобіля з огляду на викладені у фавулі обставини справи.

Від якого суміжного складу кримінального правопорушення проти власності й за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, про яке повідомив А.?

Виконайте завдання.

Визначте першочергові слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, які потрібно провести. Охарактеризуйте процесуальні й тактичні особливості їх проведення.

3. Ознайомтесь із вироком Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 01 грудня 2014

року, дайте відповіді на поставлені запитання та виконайте запропоновані завдання.

*Вирок Вознесенського
міськрайонного суду
Миколаївської області
від 01 грудня 2014 року*

Стисла фабула. 30 вересня 2014 року приблизно о 20 год 00 хв у м. Вознесенськ Миколаївської області неповнолітній С. разом з особою М., яка не досягла віку кримінальної відповідальності (стосовно нього суд застосував примусовий захід виховного характеру у вигляді передачі його під нагляд матері строком на один рік), із корисливих мотивів прибули у двір багатоквартирного житлового будинку, де в спо-

сіб вільного доступу незаконно заволоділи мопедом моделі «Suzuki Lets2» вартістю 5000 (п'ять тисяч) грн, що був припаркований у дворі біля під'їзду житлового будинку й належав потерпілому В.

Того ж дня майже о 22 год 00 хв ті ж самі особи прибули у двір іншого багатоквартирного житлового будинку, де в спосіб вільного доступу незаконно заволоділи ще одним мопедом моделі «Suzuki Lets2» вартістю 3600 (три тисячі шістсот) грн, який був припаркований біля житлового будинку й належав потерпілому Д.

Дії С. були кваліфіковані за ч. 2 ст. 289 КК України (незаконне заволодіння транспортним засобом із будь-якою метою, учинене повторно).

Дайте відповіді на запитання.

Чи можна вважати правильною правову оцінку вчиненого діяння, яку надав суд за ч. 2 ст. 289 КК України?

Від якого суміжного складу кримінального правопорушення проти власності й за якими ознаками відмежовується склад кримінального правопорушення, що міститься в діях М.?

4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА
(ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ)

Виконайте завдання.

З'ясуйте обставини, що підлягають установленню під час розслідування зазначеного кримінального правопорушення, укажіть джерела й способи їх отримання.

Визначте процесуальні й тактичні особливості проведення слідчих (розшукових) дій за участю неповнолітніх.

Навчальне видання

Головкін Сергій Вікторович

Одинцова Олена Володимирівна

**КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ ТА
СУСПІЛЬСТВА: кваліфікація,
криміналістична тактика та методика
розслідування**

Практикум

За редакцією авторів

Технічний редактор *А. С. Кудінов*

Комп'ютерне верстання *А. С. Кудінов*

Підписано до друку 08.11.2021.

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 8.7.

Тираж 100 прим. Зам. № 08/11.

ВИДАВЕЦЬ

Луганський державний університет внутрішніх справ
імені Е. О. Дідоренка.

93400, м. Северодонецьк, вул. Донецька, 1.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2692

від 17.11.2006 р.

ВИГОТОВЛЮВАЧ

Поліграфічне підприємство СПД Румянцева Г. В.

54038, м. Миколаїв, вул. Бузника, 5/1.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи МК № 11

від 26.01.2007 р.